

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostili. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVIII. št. 204 (14.295)

Trst, četrtek, 3. septembra 1992

primorski dnevnik

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 53382-535723
Fax 0481/532958
CEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Vodstvo CGIL danes o julijskem dogovoru

Bruno Trentin potrdil odstop

Tajnik CGIL za potrditev dogovora in dodatna
pogajanja - V ponedeljek ponovno o ceni dela

RIM — »Prosim vas, da sprejmete moj odstop.« S temi besedami je Bruno Trentin zaključil svoj približno uro in pol dolg poseg včeraj na sešnanju vodstva CGIL, ki se bo danes odločilo o veljavnosti podisa sporazuma s podjetniki in vlado 31. julija letos. Generalni sekretar CGIL, ki je dan po podpisu tega sporazuma najavil svoj odstop, je včeraj tudi na svoja ramena sprejel odgovornost za »slab a neizbežen« sporazum, vodstvo CGIL pa je pozval, da začne s posvetovanji za izvolitev novega generalnega sekretarja in za imenovanje novega člana tajništva, ki naj bi zasedel Trentinovo mesto.

Vodstvo CGIL bo torej danes glasovalo o dokumentu, v katerem bo tudi ocena julijskega dogovora. Po mnenju Trentinovega namestnika Del Turca - ki je po tajnikovem posegu dejal, da ne bi dodal ali odvzel niti besedice od tistega, kar je povedal Trentin

- bi moralo v primeru negativnega glasovanja odstopiti celotno tajništvo CGIL in sklicati izredni kongres. Toda v zvezi s tem je bilo Trentinovo sporočilo dokaj jasno. Sporazum je treba potrditi, istočasno pa je treba vladi poslati pismo in v njem zahtevati dodatna pogajanja in nov sistem ohranjanja realne vrednosti plače, ki bi nadomestil ukinjeno draginjsko doklado. Generalni tajnik CGIL pa se je tudi zavzel, da se sindikat sooči s »temačnim zlom v CGIL«, pri čemer je poudaril, da sta sicer ocena dogovora in njegov odstop dve neločljivi zadevi, da pa pozitivna ocena še ne bi odpravila problemov, s katerimi se CGIL zdaj sooča.

Kar pa zadeva nadaljevanje pogajanj o ceni dela, bo do srečanja med ministrom za delo Cristoforijem in sindikati CGIL, CISL in UIL prišlo v ponedeljek, že danes pa se bo Cristofori srečal s predstavniki delodajalcev.

Ob vse večji krepitvi marke, ki postaja predmet špekulacij

Lira se je včeraj izmazala Črn dan za ameriško valuto

Alarmni zvonec za Veliko Britanijo: njene devizne rezerve se manjšajo
Neugoden dan za milansko borzo, kjer je indeks MIB spet padel

2. 9. 92	1. 9.	Mittelkurs
USA	1.3977	1.3874
England	2.787	
	2.639	
	1.1690	
	8.700	

MILAN — Italijanska lira je včeraj vzdržala pritisk glavnih evropskih valut. V primerjavi z nemško marko je celo nekoliko pridobila, saj je ponovno kotirala pod magično mejo 765 lir. Od zgornje meje, ki jo dopušča Evropski denarni sistem, jo je ločilo le 6 stotink, izmazala pa se je brez posega italijanske centralne banke. Sicer pa je usoda italijanske valute še vedno na nitki, in to tudi v razmerju do belgijskega franka in nizozemskega guldena. V prejšnjih dneh se je vrednost lire v razmerju do teh dveh valut nevarno približala zgornji meji dopustnega nihanja, včeraj pa se je ustalila. Ponovno pa je pridobila v razmerju do ameriškega dolarja, ki je tudi včeraj nadaljeval prosto padanje. Ob fixingu v Milanu je zeleni bankovec veljal 1.061,65 lir, kar je najmanjša vrednost v zadnjih 11 letih.

Sicer pa se dolar nahaja v škripcih tudi v razmerju do drugih glavnih valut, začenši z nemško marko (na sliki AP). Na frankfurtski borzi je njegova vrednost znašala 1,3870 marke, kar je skoraj desetinko slabše od predvčerajšnjih kotacij. Nemška zvezna banka niti včeraj ni posegla. Ameriški dolar se slabo drži tudi na drugih deviznih tržiščih. V Singapuru je včeraj dosegel zgodovinski minimum, vse šibkejši pa je tudi v primerjavi z japonskim jenom. V Evropi vse manj verjamejo, da bi se ameriški proizvodni stroj opomogel, zato vse bolj zaupajo nemški marki, ki postaja predmet špekulacij.

Slabo se piše tudi Veliki Britaniji, pa ne le zgolj porednosti lastne valute, ampak zaradi zmanjšanja deviznih rezerv. Prejšnji mesec so le-te — v primerjavi z zadnjimi tremi leti — dosegle rekordno zmanjšanje: kar 1,3 milijarde dolarja. Razlog je treba iskati v nenehnih posegih britanske banke v korist domačega funta šterlinga. V blagajnah britanske centralne banke je še 44 milijard dolarjev, zmanjšale pa so se tudi rezerve zlata.

Za milansko borzo je bil včeraj neugoden dan. Indeks MIB se je zmanjšal za 2,52 točke, s tem da je padla vrednost najpomembnejših delnic.

Medtem ko srbsko topništvo sistematično ruši stavbene in gospodarske objekte

Muslimani in Hrvati prevzeli pobudo na skoraj vseh bosanskih bojiščih

LJUBLJANA — V bosensko-hercegovskem glavnem mestu Sarajevu so se tudi včeraj nadaljevali odločilni spopadi za deblokado mesta. Zdaj tudi že srbski viri priznavajo, da imajo bosensko-hercegovske in hrvaške sile na bojišču pobudo. Tudi včeraj so se na Sarajevo nadaljevali napadi na stanovanjska naselja, ki naj bi bili maščevanje zaradi uspehov branilcev. Cilj napadov je bila železniška postaja in okoliške tovarne. Muslimanski branilci so odgovorili z raketami, s katerimi so zasuli srbske položaje na okoliških hribih. V Sarajevu je bil tudi objavljen poziv prebivalcem, naj ne hodijo na ulice, saj je bilo mesto občasno granatirano. Na občini Dobrinja so projektili porušili dve džamiji v naselju Kobilja glava in Zagorsko. Predsinoči je bilo v Sarajevu ranjenih tudi pet pripadnikov mirovnih sil OZN.

Zelo hudo je bilo tudi v Mostarju in njegovi okolici, kjer odkrivajo vedno več skupinskih grobnic. V Bosanski Posavini so bile težke borbe na vseh bojnih črtah. Napadalec je uporabil vsa borbena sredstva. Kljub temu, da so srbski napadalci skušali prebiti obrambno linijo, jim,

kot poročajo, to ni uspelo. V Bihaću so odbili napad na desni strani Une, agresija pa se nadaljuje. Včeraj zjutraj so granatirali širše območje mesta, več kot sto izstrelkov je padlo na ožje središče mesta, pri čemer je bilo deset ljudi ranjenih. Sarajevo je napadalo srbsko topništvo, ki je predsinočnjem zadelo tudi skladišče nafte v bližini poslopja mirovnih sil OZN in je uspelo zažgati enega od rezervoarjev. Srbske sile so ponovno napadle tudi Kotor Varoš, v Livnu so se te sile skušale prebiti s pehoto, a so jih branilci odbili. Najhujši spopadi so bili med Dervento in Bosanskim Brodom, ki so potekali na zahodnem in osrednjem delu fronte v zadnjih 24 urah. Zato je Urad visokega komisariata za begunce preložil odhod humanitarnega konvoja v Goražde, saj bi bilo tveganje preveliko.

Tudi na hrvaški strani ni bilo mirno. Po dopoldanskem zatišju so včeraj sledile nove žrtve topniških in letalskih napadov. Detonacije so odmevale po vsem Slavonskem Brodu.

Vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić se je dogovarjal z Unproforjem, da bi modre čela-

de na enajstih točkah pri Sarajevu nadzorovale del srbskega topništva. Za londonsko televizijsko postajo BBS pa je izjavil, naj bi bilo srbsko težko orožje od včeraj opoldne pod nadzorom Združenih narodov. Kot je dejal, naj bi oborožitev zbrali na enajstih točkah in naj bi bilo pod popolnim nadzorom Unproforja. Toda, kot je poudaril, srbska stran ne bo prva napadala in ne bo odgovarjala na izzivanja. »Če pa bomo resno napadeni«, je dodal Karadžić, »bomo zaprosili za dovoljenje, da se branimo. Kljub temu ne bomo napadali civilnih ciljev«. Glede predaje za nadzor pa Karadžić še ni sporeč, da se je to res tudi zgodilo. Opazovalci omenjajo, da so Karadžiću stvari začele uhajati iz rok, dodajajo pa še to, da so skeptični do njegove napovedi o predaji nadzora njegovih sil.

Srbska agencija -SRNA je poročala, da so muslimanske sile včeraj začele nove pehot-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Samomor socialističnega poslanca Sergia Moronija

BRESCIA — V svojem stanovanju v Brescii so včeraj zvečer našli truplo socialističnega poslanca Sergia Moronija. Truplo je ležalo v kletnih prostorih, po prvih vesteh naj bi si 45-letni politik vzel življenje s strelnim orožjem.

Moroni je že nekaj časa bolehal zaradi tumorja na ledvicah, spričo resnih zdravstvenih težav pa bi ga morali v kratkem operirati. Vendar Moronijevo ime je bilo tudi vpleteno v milansko preiskavo o podkupninah; v zadnjih mesecih so mu dvakrat poslali sodno jamstveno obvestilo. Vpleten je bil namreč v preiskavo o zakupu bolnišnice v Leccu in tisto o zakupu severnega milanskega železniškega odseka.

Sergio Moroni je imel za sabo dolgoletno politično kariero. Leta 1980 je postal deželni svetovalec, v okviru deželnega odbora pa je nato vodil več resorjev. Pred petimi leti je bil prvič izvoljen za poslanca, leta 1989 pa za deželnega tajnika PSI. Odgovorne funkcije je imel tudi znotraj vsedržavne PSI: najprej je bil član vsedržavne skupščine, nato pa vodstva.

Pred skupščinsko razpravo o volilnem zakonu še vedno razhajanja v slovenski desni opoziciji

BOGO SAMSA

KRANJ — Slovenska desna opozicija je ostro razdeljena na dva bistvena sestavna dela: na oni del, ki zagovarja sprejem volilne zakonodaje in bližnje parlamentarne volitve in na drugi bolj hrupni toda verjetno manjšinski del, ki postavlja za sprejem volilnega zakona tako ostre pogoje, da to v resnici pomeni njegovo zavrnitev in skok Slovenije v neznano. To osnovno ugotovitev lahko zapišemo kot rezultat posvetovanja poslanskega kluba Demos in vseh desnih opozicijskih parlamentarnih strank, ki ga je včeraj popoldne gostil v skupščinski dvorani kranjske občine župan Gros, ki je sam vodilni in bučni lider liberalne stranke.

Pričelo se je s kratko in ostro polemično obravnavo predsednika parlamenta

Bučarja, ki je preko svojega šefa kabineta lakonično zavrnil vabilo, da bi se zasedanja udeležil, češ da je razprava o volilnem zakonu končana in da bo prihodnje sredo na skupnem sešnanju treh zborov samo še glasovanje o zakonu.

Takoj za tem so posamezni liderji obrazilili svoja stališča. Za Ljudsko stranko je predsednik Podobnik povedal, da so za zakon in volitve, toda navedel je tudi štiri pogoje, in sicer: volijo lahko vsi zdomci (tudi po pošti); sprejeti je treba tako imenovani udbovski amandma, tako da morajo vsi kandidati javno izjaviti, če so sodelovali z nekdaj tajno policijo, če je izjava neresnična je tudi njihova izvolitev nična; kandidati in izvoljeni poslanci morajo biti stalni prebivalci kraja, kjer kandidirajo. Temu pa je še dodal, da morajo biti vsi tudi spremljevalni volilni za-

koni (o volilni kampanji, o strankah, o bodoči ureditvi parlamenta, o volilnih enotah itd.) sprejeti v paketu in torej istočasno kot volilni zakon.

Polajnar pa je za Kršanske demokrate izjavil, da so za volitve in jih zato z ničemer ne pogojujejo, zadovoljni so z že sprejetim popravkom, ki predvideva glasovanje slovenskih državljanov, ki živijo v tujini. Volilni izziv morajo sprejeti, ker bi se drugače politični boj sprevrgel na druga področja.

Tomšič je za Narodne demokrate mnenja, da je treba najprej razpisati referendum o večinskem ali proporcionalnem volilnem sistemu in naj torej volilci odločajo, kakšen volilni sistem bodo sprejeli. Golja pa je za liberalno stranko med drugim ugotovil, da morajo imeti volilno pravico »vsi Slovenci po krvi«.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Tokio je s svojo neučakanostjo zavrl pozitiven razplet kurilskega vprašanja Rusija zavrača japonsko pogojevanje glede kurilskega ozemeljskega spora

MOSKVA — Rusija ne more rešiti japonsko-ruskega ozemeljskega spora glede nadaljnje usode štirih južnokurilskih otokov, če se bodo nadaljevali najrazličnejši pritiski tako ekonomske kot politične in psihološke narave. To je včeraj izjavil glasnik ruskega predsednika Vjačeslav Kostikov po srečanju Borisa Jelcina z japonsko delegacijo, ki jo je vodil japonski zunanji minister Mitio Vatanabe (na sliki AP). Po Kostikovih besedah je Jelcin svojemu japonskemu gostu jasno povedal, da Rusija ne pristaja na japonske pritiske glede Kurilov. O tem vprašanju bo Jelcin obširno razpravljal med svojim obiskom v Tokiu 15. septembra, že sedaj pa je dal vedeti, da ne pristaja na no-

beno »mešetarjenje«. Tokio namreč pogojuje nadaljnje gospodarsko sodelovanje in pomoč Rusiji s predhodnim sklepom Moskve, da vrne Kurilske otoke Japonci.

Po vsemu sodeč so se Japonci ob kurilskem vprašanju prenačljili, saj so ti otoki, ki jih je bivša Sovjetska zveza zasedla pred iztekom druge svetovne vojne, za Rusijo gospodarsko nepomembni, tako da bi se jim lahko Moskva odpovedala brez hujših zapletov. Seveda pa tega ne more storiti pod ekonomskim pritiskom Japonske, ker bi za Jelcina predstavljalo politični poraz. Med Jelcinovim obiskom v Tokiu bodo torej skušali zgladiti ta spor, sodeč po japonski neučakanosti, pa to ne bo lahko.

V Ottavianu umorili svaka znanega vodje kamore Cutola

NEAPELJ — V Ottavianu pri Neaplju so neznanci ustrelili 28-letnega Luigijskega Iaconeja, svaka znanega vodje t.i. nove organizirane kamore Raffaeleja Cutola. Luigijskega Iaconeja sta ustrelila nezakrinkana moža v nekem nočnem zabavišču v središču mesteca, zaradi številnih ran je bil pri priči mrtev.

Iacone je bil že večkrat obsojen, zlikovsko kariero pa je začel pred skoraj desetimi leti. Iz kaznilnice se je vrnil šele pred nekaj tedni, preiskovalci domnevajo, da so umor naročili klanski tekmeči. Na podoben način je končal tudi njegov oče, in to vedno v Ottavianu. Iaconeja so pred sedmimi leti že skušali umoriti, vendar takrat je imel več sreče.

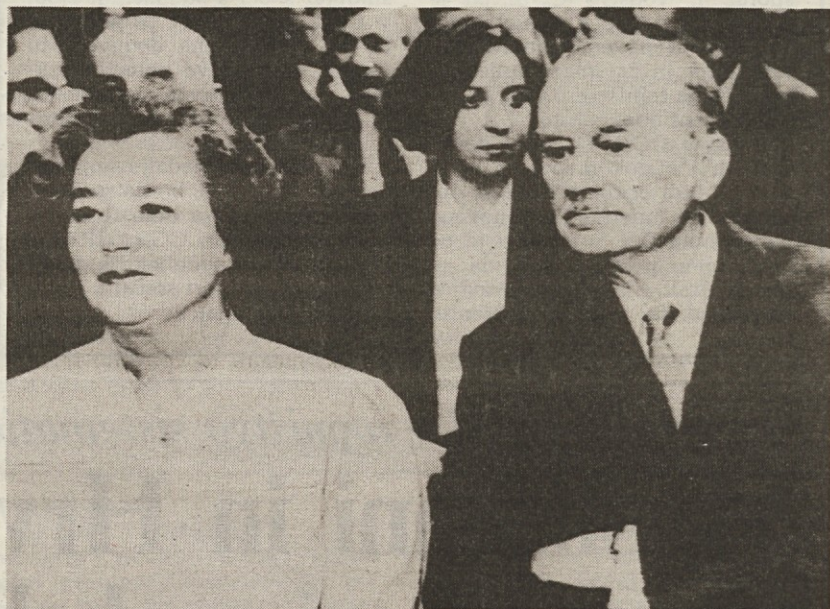
V Sloveniji se rojeva nova hrvaška stranka kot protiutež HDZ

KOPER — V Kopru so pred časom ustanovili iniciativni odbor, zdaj pa pripravljajo ustavno skupščino podružnice stranke Hrvatski oslobodilački pokret, ki naj bi bila v Sloveniji organizirana kot politična stranka. Predsednik iniciativnega odbora Nikola Rožanković nam je povedal, da je bila stranka HOP ustanovljena leta 1956 v Argentini in da je v resnici ena najstarejših strank, ki se bori za neodvisno Hrvaško. Hrvaško osvobodilno gibanje je stranka »desno od centra« v bistvu podpira hrvaško stranko HDZ pri njenih prizadevanjih za osvoboditev Hrvaške, vendar deluje nekoliko drugače, z nekoliko strnjeno strategijo in politiko dobrososedskih odnosov med Slovenijo, Hrvaško in Italijo. Sam predsednik Nikola Rožanković je bil več kot dve leti vodja podružnice HDZ v Sloveniji, vendar je izstopil iz HDZ, ker ni posvem soglašal z njeno politiko pred zadnjimi volitvami. En pglavilnih ciljev te stranke v Sloveniji je, da bi Hrvatje v Sloveniji dobili status manjšine. Zadnji popis prebivalstva je v Sloveniji preštel skoraj 54 tisoč Hrvatov, Rožanković pa je prepričan, da je zdaj Hrvaov pri nas veliko več. »Samo za mirno politiko, za obojestransko sodelovanje in proti vsakršnemu prilivanju ognja v sporih med narodi,« je povedal Rožanković. (B.S.)

V Varšavi umorili bivšega premiera Pjotra Jaroszewicza in soprogo

VARŠAVA — V poljskem glavnem mestu so neznanci umorili bivšega poljskega ministrskega predsednika Pjotra Jaroszewicza in soprogo. Zakonca Jaroszewicz (na sliki AP) so umorili v njunem luksuznem stanovanju v mestni četrti Anin, trupli je našel eden od sinov. Bivšega politika so obesili, medtem ko so ženo, novinarko Alicjo Solsko, umorili s strelnim orožjem. Po podatkih tiskovnega urada poljskega ministrstva za notranje zadeve Pjotra Szczypinskega naj bi Jaroszewicza tudi mučili. Szczypinski je tudi dejal, da so ustanovili posebno komisijo, ki bo preiskala umor.

82-letni Jaroszewicz je začel politično kariero leta 1945 kot namestnik obrambnega ministra. Kasneje je imel več funkcij v resorju za gospodarstvo in bil med drugim poljski predstavnik v SEV. Vrhunec kariere je dosegel leta 1970, ko ga je tedanji generalni sekretar Poljske združene delavske partije (PZDP) Edward Gierek imenoval za ministrskega predsednika. Na tem položaju je bil vse do leta 1980, tj. do stavkovnega vala, ki je prerasel v hudo politično krizo v državi. Leto kasneje so ga — pod obtožbo, da je zlorabljal položaj — izključili iz vrst PZDP. Takrat se je tudi upokojil in odtlej živel v zasebnem družinskem krogu v najbolj elitni varšavski četrti.

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

● Muslimani

ne napade, zlasti v Sarajevu. Kot so sporočili, naj bi bili pehotni preboji pri židovskem pokopališču, ki je v rokah srbskih sil. Ista agencija tudi trdi, da so napade odbili brez izgub. Prav tako zatrjuje, da so sile BiH nadaljevale napade na Ilidžo, Nedžariče in druga naselja. Zjutraj pa so bili pehotni spopadi na Iliašu in Vogošci.

Veleposlaniki 16 držav NATO so včeraj razpravljali o tem, da bi v BiH napotili šest tisoč mož za spremljanje konvojov s človekoljubno pomočjo. Novi predstavnik Evropske skupnosti za pogajanja o Jugoslaviji, lord Owen, pa se je v Bonnu sestal z nemškimi funkcionarji in pri tem opozoril, da bi morale sprte strani v BiH do najmanjše podrobnosti spoštovati obveznosti s konference v Londonu. Če tega ne bodo storile, je dodal, bo moral svet sprejeti ukrepe, ki bi jih v to prisilile.

Šest ameriških senatorjev, ki so pred kratkim obiskali Hrvaško, kjer so se pogovarjali tudi s predstavniki Srbije in BiH, pa je zahtevalo, naj ZDA pretrgajo vse diplomatske stike s Srbijo zaradi njene agresije na Bosno in Hercegovino. Senatorji zahtevajo tudi ostrejšo mednarodno sankcijo proti Srbiji in Črni gori. Lawrence Eagleburgerju pa so poslali pismo, v katerem zahtevajo, naj ZDA takoj pretrgajo diplomatske stike s ZRJ in zaostrijo sankcije proti tej t.i. državi. Menijo namreč, da so srbske sile v največji meri krive za vojno in zločine v BiH, sicer pa so proti vojaški intervenciji v BiH. Te dni je podobna vprašanja odprl tudi ameriški diplomat George Kennerly, ki je pred dnevi v znak protesta proti neučinkovitosti in pasivni ameriški politiki do krize na Balkanu odstopil z mesta načelnika odseka za nekdanjo Jugoslavijo v State departmentu. Kot poročajo, ameriški

politiki zdaj polagajo vse upe v londonsko oziroma ženevsko konferenco o bivši Jugoslaviji.

Ves ameriški tisk pa ocenjuje, da je londonska konferenca uresničila predvsem lažne upe, da bo mogoče s političnimi sredstvi rešiti krizo v Bosni in Hercegovini. Cyrus Vance tudi priznava, da bo v primeru, da bo srbski parlament izglasoval nezakupnico Paničevi vladi ali pa mu preprečil samostojno delovanje, delno blokirano delo ženevske konference že na samem začetku.

Turški predsednik Özal je opozoril, da bi vojna v BiH lahko zajela tudi druge balkanske države, obenem pa je zahteval, da mednarodna skupnost ne sme ostati le opazovalka bosenske tragedije.

Namestnik generalnega sekretarja OZN za mirovne operacije Mack Gouling je bil moral včeraj s helikopterjem pristati v Kninu. Zaradi slabega vremena pa so smer poleta spremenili, zaradi česar je pristal v Korenici. Obiskal je bataljon češkoslovaških vojakov v sestavi modrih čelad. Gouldinga je spremljal poveljnik Unproforja Satish Nambiar, direktor za civilna vprašanja Tornberry in svetovalec za vojaška vprašanja.

Kot poročajo, so na sedežu Evropske skupnosti zelo zaskrbljeni zaradi morebitnega padca sedanjega premiera t.i. ZR Jugoslavije Milana Paniča. O nezaznanci njegove vlade naj bi glasovali v uvodnem parlamentu danes. O tem so poleg beograjske televizije poročale tudi tuje televizijske in satelitske postaje. Panič je namreč predsednočnim zavrnil vse obtožbe zvezne skupščine, češ da bi v Londonu ne branil srbske interese. Dejal je, da so zahteve po njegovem odstopu manipulacija srbskih socialistov. Za beograjsko televizijo je izjavil, da »bi se Jugoslavlani in Srbi zdaj morali videti takšne kot so, ne pa takšne,

kot bi radi bili. Jugoslavija in Srbija sta majhni deželi, ki bi morali razumeti svoj položaj.« Panič tudi meni, da »bi bilo dosti bolje, če bi med prejšnjimi pogajanjmi kdaj povedali, da smo naredili napako, česar pa nismo storili niti enkrat.« Tak način pogajanj po njegovem mnenju ni dober. Kot se je lahko izvedelo, še ni znano, kdaj naj bi glasovali o njegovi nezaupnici. Svet pa opozarja, da bi njegova odstranitev Srbijo in Črno goro še bolj osamila. V svoji izjavi pa se Panič ni dotaknil zahtev po svojem odstopu. Jugoslovanski premier Panič pa je včeraj govoril tudi udeležencem svetovne mize v Beogradu in dejal, da bodo oblasti in opozicija v Jugoslaviji dosegle dogovor o sklicu resnično svobodnih in demokratičnih volitev. Poudaril je, da je najbolj pomembno razpisati volitve, in to na vseh ravneh.

Sicer pa je rusko zunanje ministrstvo sporočilo, da podpira usmeritev vlade Paniča in da ima Moskva pomisleke glede glasovanja o nezaupnici. Vodja sedanje opozicije Vuk Drašković je v Beogradu dejal, da bi Paničev odstop Srbijo v nekaj mesecih pahnul v vojno. Avstrijski tisk na primer meni, da bi nezaupnica Paniču utegnila nevarno zaostri razmere v srbski politiki nasploh. Član ameriškega kongresa Wolf pa je dejal v pogovoru s predsednikom ZRJ Čosićem, da so ZDA z nezadovoljstvom sprejele novico o glasovanju po nezaupnici Paničevi vladi.

Sekretar svetovne organizacije Butros Gali je, kot je izjavil, prepričan, da bodo mehanizmi, vzpostavljeni na londonski konferenci, kot je svet direktorjev, ki bo danes v Londonu, omogočili rešitev problema v nekdanji Jugoslaviji. Gali je tudi prepričan, da bodo sile OZN zagotovile pomoč za dva milijona beguncev v BiH. Gali je na vrhu neuvrčenih v Džakarti dejal, da je optimist glede razpleta krize v BiH. Po-

zitivno je ocenil rezultate konference v Londonu, zlasti glede ustanovitve sveta direktorjev. Izrazil je tudi prepričanje, da bodo modre čelade uspele zagotoviti ugodne pogoje za begunce.

Iz Albanije prihaja novica, da je njen zunanji minister v pogovoru z ameriško obrambno delegacijo izjavil, da želi Albanija postati članica zveze NATO. Dejal je tudi, da albanska vojska potrebuje pomoči. Izrazil je upanje oziroma prepričanje, da bodo ZDA in zveza NATO zagotovile potrebno moralno in gmotno pomoč za reformiranje albanske vojske.

Izvedelo se je tudi, da je včeraj vojaško letalo jugoslovanskih oboroženih sil kršilo zračni prostor Madžarske. Letalo so opazili v bližini Segega, preletelo pa je tamkajšnje letališče in nato zapustilo madžarski zračni prostor. Madžarske oblasti zahtevajo takojšnjo pojasnitev incidenta.

Pred mirovnim zasедanjem v Ženevi je Turčija sporočila, da bi morali z vojaško akcijo mednarodne skupnosti preprečiti razpad Bosne in Hercegovine. V Ankari opozarjajo na nesposobnost svetovne diplomacije, da bi ustavila srbskega agresorja. Turški zunanji minister je dejal, da tudi londonska konferenca ni bila uspešna, zato pa bi morala mednarodna skupnost napasti srbske položaje. (NIA)

● Razhajanja

Prišlo je do vroče mestoma polemične in burne razprave, med katero smo na primer slišali očitke na račun predsednika skupščine Bučarja, da je »star zakrknjen boljševik. Pika in konec.« Zahtevalo se je obvezujoče sklepe za vse poslanske skupine, kar pa so ponovno krščanski demokrati odločno zavračali. Slišala pa so se tudi opozorila, da volil-

ci ne bi razumeli strank, ki bi zavr-nile volilni zakon in s tem preprečile volitve.

Vse skupaj bo prišlo na dnevni red v skupščini že danes, ko se bodo sestali predstavniki vseh parlamentarnih skupin in pričeli debato o načinu in o vsebini skupne seje, ki je predvidena za prihodnjo sredo. V tej zvezi je predlog o referendumu šel nekoliko v ozadje ostali so samo še trije amandmani, katere je predstavnik krščanskih demokratov ponovno zavrnil, predsednik Ljudske stranke pa zagovarjal, toda svoja stališča je občutno omilil, saj se je omejil samo še na udbovski amandma. Toda številni govorniki so vztrajali na ostrem in dosledno negativnem stališču. Razkola v teh ključnih stališčih torej ni bilo mogoče niti zabrisati niti premostiti, saj gre za tako ostre razlike, da kompromis ni možen.

Prihodnjo sredo bo torej na dnevnem redu slovenskega parlamenta ključno vprašanje, ali bodo volitve v novi slovenski parlament po ustavnem določnem roku do konca leta, ali pa bodo šele prihodnje leto. Za sprejem je potrebna dvotretjinska večina in torej so nujni glasovi vseh strank sedanje vladne levo sredinske koalicije in vsaj še kraščanskih demokratov ali Ljudske stranke.

Včeraj so tudi govorili o medijih in se zavzeli za razkovanje slovenske TV: prvi program naj bi ostal takšen kot je, drugi program pa naj bi politično dobile v roke opozicijske stranke. Vse po italijanskem vzoru dosledne lotizacije. Govorili so tudi o Slovincu in o spremembah v uredniški politiki lista, ki naj odraža desni, konservativni politični koncept, naj pa bo strokovno ustrezen list, tako da bo dosegel naklado 50 tisoč izvodov. Bile so polemike pri kadrovskih izmenjavah, češ da so tudi v Slovincu izvedli »levi udar«.

Na Videmskem članstvo PSI ne soglaša z deželnim in državnim vodstvom

Številne zahteve po reformah in menjavi vodstvenih organov

VIDEM — Craxijev napad na sodnika Di Pietra ne zanje kakšnega posebnega odobravanja med socialistično bazo na Videmskem. Vse bolj očitno je, da se med vodstvom PSI tako na državnem kot tudi na deželni ravni in s samimi vpisanimi in simpatizerji več razlika v ocenjevanju zdajšnjega položaja. To je moč razbrati tudi iz številnih srečanj, ki so se v teh dneh odvijala skoraj povsod v Furlaniji in tudi v sami Benečiji. Socialisti iz Nadiških dolin so na srečanju, ki je bilo pred dnevi v Špetru, dokaj kritično ocenili statičen odnos stranke v Rimu in tudi samega deželnega vodstva.

Neuspeh na parlamentarnih volitvah, so bili mnenja beneški socialisti (na srečanju so bili tudi špetrski župan Marinig in številni krajevni upravitelji), bi moral biti stranki v resno opozorilo, da je napočil čas sprememb. Škandali v Lombardiji in Venetu pa so pomenili še hujši alarmni zvonček. Stranka pa je ostala imobilna in se je celo lotila sodnikov, ki iščejo krivce škandalov. Nezadovoljstvo pa vlada tudi do deželnih voditeljev, ki po mnenju številnih strankinih članov, niso znali stopiti na pot reform. Vodilni kader nosi torej dokajšnjo krivdo za neuspeh stranke na zadnjih volitvah in za njen poslabšani imidž.

Tudi na špetskem srečanju so se opredelili za nove prijeme, o katerih bo podrobneje tekla beseda na bližnjem deželnem kongresu, ki naj bi ga pripravili konec meseca oktobra. Na njem naj bi prišlo do bistvenih sprememb in do zamenjave ljudi v samem vodstvu.

Še ostrejšo nasprotovanje do vodstva PSI, predvsem do vsedravnega tajnika, pa je prišlo na dan na srečanju socialistov iz Furlanske nižine, katerega se je udeležilo izredno veliko županov, javnih upraviteljev in članov iz tamkajšnjih sekcij.

Na srečanju v Muzzani so namreč soglasno odobrili dokument,

ki bo služil kot izhodišče za bližnji deželni kongres. V njem ugotavljajo, da je vodilna skupina stranke po 5. aprilu zgrešila vse poteze in ustvarila vse večjo razliko med samim vodstvom in civilno družbo.

Furlanski socialisti nadalje kritizirajo zadržanje deželnih parlamentarcev in deželnih voditeljev, ki so ostali na pozicijah državnega vodstva, ne da bi čutili potrebo po spremembah, ki jih narekuje politična stvarnost.

V dokumentu, ki ga bodo dali v oceno tudi socialistični bazi iz Karnije in ostalih predelov videmske pokrajine, nadalje zahtevajo zamenjavo deželnega vodstva ter odstop vseh socialističnih predstavnikov iz javnih uprav druge in tretje stopnje. Le tako, ugotav-

ljajo, bodo deželni socialisti ponovno pridobili na ugledu med ljudmi in se bodo lahko predstavili kot resnična reformistična in levičarska sila.

Vsaka druga polovična rešitev bo stranko potisnila v brezno, iz katerega ne bo izhoda.

Nazadnje velja omeniti, da so se v Vidmu sešli predstavniki stranke levice, ki so zahtevali, naj se znotraj PSI takoj začne z moralizacijo in z odpravljanjem kvarnih elementov. Socialisti, je podčrtala deželna svetovalka Paolina Lamberti, morajo z odločilnimi spremembami dokazati, da želijo stopiti na pot reform tako v odnosu do države kot v sami stranki. Deželni kongres bo pokazal, v kolikšni meri je v stranki resnična volja po teh spremembah.

RUDI PAVŠIČ

Dogovarjanje o parku v Julijskem predgorju že rodilo prve sadove

REZIJA — Na županstvu v Reziji so se pred dnevi srečali zastopniki občin Kluže, Resiutte, Pušje vesi in Rezije, da bi se dogovorili o ustanovitvi parka v alpskem predgorju Julijcev (Prealpi Giulie).

O ustanovitvi parka teče beseda že precej let, komaj v zadnjem času pa so predstavniki zainteresiranih občin prišli do dogovora, ki naj bi pomenil začetek postopka za ureditev takšnega parka.

Na srečanju v Reziji so se dogovorili o ustanovitvi združne uprave, ki jo bodo izmenično upravljale zainteresirane občine. Občina Rezija pa bo poiskala primeren sedež, kjer bo deloval koordinacijski pripravljalni odbor. Uprava iz Rezije bo tudi sicer nosila največje breme pri upravljanju parka, ki naj bi za tamkajšnje prebivalstvo s pospešitvijo turizma predstavljal dodaten vir gospodarske rasti. Županu iz Rezije Palettiju je bila poverjena naloga, da bo vodil delo koordinacijskega telesa, da bi v najkrajšem času na deželi uredili vse birokratske postopke, ki so potrebni, da se park v Julijcih končno udejani

(R.P.)

Na sliki: vas Solbica v Reziji.

Morje ob Istri še vedno toplo

Do kdaj višje cene za tujce

PORTOROŽ, POREČ — Ob slovenskem morju je trenutno na počitnicah le še 4784 gostov. Začetek šole je pregnal največ turistov z morja, čeprav je to morje še zmeraj toplo, cene pa šele zdaj bolj sprejemljive, ko veljajo posezonske, ki so v povprečju 30 do 40 odstotkov nižje od tistih v glavni sezoni. Za primer omenimo samo Hotel Lucijo in Hotel Piran, kjer je za polpenzion potrebno domačemu gostu odšteti 33 oziroma 31 mark tolarске protivrednosti.

Drugače je v hrvaški Istri. Tu so ponekod Slovence že izenačili s tujci in morajo plačati precej več. Tako je na primer na Brionih, v Valalti (kjer pa imajo zdaj izenačene cene za domače in tuje goste), v umaški marini in verjetno še kje. Turistični delavec iz Poreča nam je zaupal, da je prišla zahteva po izenačitvi cen za slovenske goste s tistimi, ki jih plačujejo tujci, iz Zagreba. Vendar so se tej zahtevi v Poreču uprli, preprosto zato, ker so turistom že zdavnaj obljubili take (domače) cene in bi bilo neprimerno sredi ene turistične sezone odstopati od obljub. Tako

imajo na območju poreške občine menda povsod še zmeraj ugodne cene za slovenske turiste.

Pod ugodne mislimo predvsem na penzijske cene, nikakor pa ne izvenpenzijskih, ki so marsikdaj višje od podobnih cen v Sloveniji. Za polpenzion v poreškem hotelu B kategorije je treba (do 18. septembra, kasneje bo še nekoliko manj) odšteti od 16 do 24 mark dinarske protivrednosti. Najnižjo ceno za polpenzion nam je uspelo odkriti v rovinjskem naravnem centru Monsena, kjer slovenskemu gostu za polpenzion zaračunajo vsega 13,20 marke. Monse-na bo odprta še vsega deset dni.

Pa tudi drugače Slovenci na Hrvaškem ne bodo več dolgo uživali ugodnosti domačih gostov. Za prihodnje leto je že jasno - v hrvaški Istri bodo plačevali ravno toliko kot tujci. Sicer pa bodo o ločevanju cen za tuje in domače goste prej ali slej morali premisliti tudi slovenski turistični delavci. Nepošteno do gostov je, če jim ponujajo različne cene. Tega tujci ne pozabijo očitati deželi, ki bi rada bila evropska in še turistično razvita.

BORIS ŠULUGOJ

Pohod prijateljstva Kobarid - Čenebola

ČENEbola — Prijateljski stiki med Slovenci iz Benečije in Zgornjega Posočja trajajo že dosti let. Največ jih je na upravnem in kulturnem področju, dobro je tudi sodelovanje med športniki in rekreativci.

Ena takšnih pobud bo v nedeljo, 6. septembra, ko bo turistično društvo Pro Loco iz Čenebole v občini Fojda pripravilo 1. mednarodni pohod prijateljstva Kobarid - Čenebola.

Manifestacija sodi v okvir praznovanj ob vaškem prazniku Bandimica, za pokroviteljstvo pa sta poskrbeli občini Fojda in Tolmin.

Udeleženci pohoda, ki se bo pričel ob 9.30 pred gostilno pri Franku v Starem Selu (Kobarid), bodo lahko izbrali med dvema progama. Prva bo dolga 18 km, druga pa bo za 8 km krajša. (R.P.)

Skupna strategija Slovenije in FJK v boju proti toči

TRST — Deželni odbor je deželni ustanovi za razvoj kmetijstva Ersa odobril štiri milijarde lir za delovanje meteorološkega radarja v Fossalonu. Gre za izredno financiranje v skladu z zakonom za obmejna področja in v skladu s skupnim programom za boj proti toči, kot je predvideno v Osimskih sporazumih. Načrt je v začetku predvideval postavitve enega

samega radarja na področju nekdanje Jugoslavije, po osamosvojitvi Slovenije pa sta se Furlanija-Juljska krajina in Slovenija sporazumeli o postavitvi dveh različnih radarskih centrov (v Sloveniji bo postavljen na Slavniku), ki pa bosta med seboj povezana, tako da bodo lahko skupaj načrtovali uporabo raket proti toči.

Prve ocene sezone v Lignanu

LIGNANO — V Lignanu že delajo prve obračune letošnje turistične sezone, za katero so bili značilni menjajoči se viški in padci v juniju, juliju in avgustu. Prvi podatki, ki jih je posredovala tamkajšnja turistična ustanova, kažejo, da je po obetajočem začetku v juniju prišlo do nenadnega padca prisotnosti turistov v juliju, pa tudi v avgustu so v primerjavi z lanskim letom zabeležili za 6 odstotkov manjše število nočitev, čeprav je bilo turistov za 11 odstotkov več.

Po mnenju predsednika turistične promocijske ustanove Teghila gre ta padec pripisati premalo pestri ponudbi in bo zato v bodoče treba prav na področju ponudbe storiti največ. Teghil se je zavzel tudi za okrepitev turistične propagande v Italiji in tujini.

Uspela prireditel Balilla kluba Primorske iz Sežane

Veliko vozil na rallyju veteranov

SEŽANA — Ob letošnjem občinskem prazniku sežanske občine »28. avgusta« je sežanski klub old timerjev pripravil kar tridnevno športno prireditev po Krasu, ki se jo je udeležilo 124 tekmovalcev na 90 vozilih.

Letošnjo spomlad ustanovljeni Balilla klub Primorske, ki ima svoj sedež v Sežani in združuje ljubitelje in lastnike starih motornih vozil, je organiziral rally veteranov Primorske. Udeleženci so prihajali že v petek (28.8.) in domačini so jim razkazali Lipico, zeleno oazo sredi Krasa, znano ne le po stoletnih hrastih in lipah, ampak predvsem po tradiciji, več kot 400 let dolgi, vzreje čistokrvnih konj lipicancev, ki so znani po vsem svetu.

Naslednji dan je prav od tu startalo 90 vozil, od tega 60 motorjev in 30 avtomobilov. Štefan Pozderec, predsednik kluba in predsednik organizacijskega odbora prireditve, je povedal, da so na tej mednarodni prireditvi poleg veteranov iz vse Slovenije sodelovali tudi vozniki iz Italije (Trsta) in celo iz bližnje Hrvaške. Vozila so bila razvrščena v 4 tekmovalne razrede, na startu pa se je zbralo veliko število radovednih obiskovalcev in predvsem ljubiteljev starih vozil.

Pot je voznike vodila skozi Lokve do Divače in po magistralni cesti do Kozine in Krvavega Potoka, kjer so imeli kosilo, od koder so se vračali na Kozino mimo Rodika v Senožeče in Štorje, v Sežani pa so izvedli sprednostno vožnjo, ki je skupaj s časom celotne vožnje štela za končno uvrstitev.

Vožnja prvega dne se je zaključila v Lipici, od koder so udeleženci krenili v lovsko koč v Di-

vačo na večerjo in družabno srečanje, z raznovrstnimi zabavnimi igrami, izmenjavo izkušenj in tudi plesom. Naslednji dan tekmovanja pa organizatorji niso pričakovali dežja, ki jim je prekril načrte. Zastavili so si krožno vožnjo do Komna, Štanjela, Avberja, Štorij, Sežane (s spretnostno vožnjo) in slavnostno podelitev in zaključek v Lipici. Žal pa so morali v dežju startati v Sežani in svojo pot nadaljevati na Vrhovlje, Dutovlje, Gorjansko do Komna, kjer so po kosilu zaključili tekmovanje in podelili diplome, pokale in praktične nagrade. To sta opravila Štefan Pozderec in ing. Ivan Dekleva, direktor dirke, častna funkcija podelitve pokalov najboljšim v spretnosti vožnji pa je pripadla Samu Lahu, predstavniku sežanske enote zavarovalnice Adriatic iz Kopra. Lah je čestital vsem navzočim in jim želel srečno vožnjo tudi v vsakdanjem cestno prometnem življenju.

Rezultati ralija veteranov:

STAREJŠA VOZILA: 1. Andrej Cekrvenik z vozilom Fiat 508 Balilla letnik 1934, 2. Jože Dobrin,

Fiat 507 Spider, letnik 1931, 3. Janez Fajdiga, Balilla, letnik 1936;

AVTOMOBILI NOVEJŠE IZDELAVE: 1. Jože Furlan, Lancia Ardea, letnik 1936, 2. Igor Kodrič, Fiat 1100 E, letnik 1938, 3. Stanislav Trampuž, Fiat 500 Panorama, letnik 1952;

MOTORJI: 1. Miro Štrancar, Guzzi 500, letnik 1939, 2. Peter Kunc, BMW, letnik 1952, 3. David Zver, Puch 250, letnik 1950;

ŠPORTNA VOZILA: 1. Miro Prošek, MG Mitget, letnik 1962, 2. Vitomir Junkovec, VW hrošč, letnik 1954, 3. Angel Sever, terensko vozilo.

Vsak izmed udeležencev je poleg diplome prejel tudi nalepko kluba, plakat rallyja in praktične nagrade, ki so jih prispevali sponzorji. Prisrčno darilo je bil tudi spominski krožnik, najboljši pa so prejeli še pokale, ki jih je finansirala občinska skupščina. Po besedah direktorja dirke Ivana Dekleve so že pred dirko nakazali 52 tisoč tolarjev v sklad za izgradnjo porodnišnice v Izoli. Humano potezo vsekakor velja posnemati.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Vabimo vas na javno predstavitev rezultatov 12. mladinskega raziskovalnega tabora »Bardo 92«, ki bo v veliki dvorani zadruga v Bardu jutri, 4. septembra 1992, ob 20.30.

Kljub hudim težavam, ki dnevno spremljajo ta pomemben projekt Švara: Obrtniki še močno verjamemo v rojstvo nabrežinske obrtniške cone

»Mi gremo naprej, ker zaupamo sodstvu in predvsem, ker smo prepričani, da smo dosledno spoštovali zakone«. Stanislav Švara, predsednik obrtniškega konzorcija Nabrežina, ostaja optimist in to kljub velikim težavam, ki spremljajo nastanek nabrežinske obrtniške cone, za katero je sodišče v ponedeljek potrdilo zaplembo. Zadeva bo sedaj romala na kasacijsko sodišče, ki naj bi se o tej aferi izreklo pred koncem leta. V zadnjih urah pa je prišlo do nekaterih važnih novosti, ki bi lahko pomenile zasuk v sodni preiskavi in tako dokončno prižgale zeleno luč za ta projekt, ki je deležen nenavadno velike pozornosti javnih občil, politični učinki te afere pa spravljajo v težave tudi krajevno občinsko upravo.

Novosti se nanašajo predvsem na vprašanje pogozdovanja področja, kjer naj bi zrasla obrtniška cona. Zeleni in naravovarstveniki trdijo, da je bilo področje pogozdovano z javnimi sredstvi, kar bi dejansko prepovedovalo Občini, da proda zemljišča, kupoprodajna pogodba med upravo in obrtniki bi bila zato ne samo neveljavna, ampak tudi protizakonita. Dokumenti ali uradnih aktov ki bi potrjevali akcijo pogozdovanja pa doslej še niso odkrili, obrtniški konzorcij pa je prepričan, da jih tudi ni, ker enostavno področja niso nikoli pogozdili. »Mi smo posekali le nekaj večjih dreves, vse ostalo, kar smo očistili, so bile v glavnem racle in kraško grmovje, saj je to področje izrazito kamnito, kot priča dejstvo, da je v povprečju le približno deset centimetrov zemlje. Če bi država ali katerakoli javna ustanova kdaj pogozdila to območje, nam bi gozdarska služba nikoli ne izdala potrebnih dovoljenj za začetek del«, nam je dejal Švara, ki je zaradi te afere vsekakor prejel sodno obvestilo. Prejel je sicer le sodni poziv, še vedno pa čaka na formalni pogovor s sodnikom. Edino odprto vprašanje zadeva vsekakor še vprašanje cestnih povezav znotraj obrtniške cone, težave pa niso nepremostljive in konzorcij upa, da bo kmalu tudi to rešeno.

Afera okrog nabrežinske obrtniške cone že spominja na televizijsko nadaljevanje, ki dejansko traja že od leta 1985, ko je občinski svet soglasno vključil ta projekt v občinski regulacijski načrt.

Stanislav Švara

Obrtniški konzorcij je za kvadratni meter zemljišča plačal Občini 23 tisoč lir, skupni strošek za nakup zemljišč presega milijardo lir. »Doslej smo vse stroške krili sami iz lastnih žepov, kar pomeni, da osebno nosimo vse posledice za zamude in zastoje. Sklad za Trst in Ustanova za razvoj obrtništva (ESA) sta nam sicer zagotovili pomoč, obljubljenih sredstev pa še nismo dobili. Temu je treba še dodati, da so nekatere uprave v Furlaniji celo podarile obrtnikom zemljišča ali zanje vprašale simbolično ali zelo nizko ceno«, nam je še povedal predsednik konzorcija, ki doslej združuje šest obrtnikov. Deset podjetnikov je že vprašalo za vstop v konzorcij, v teh pogojih pa je razumljivo, da bodo vanj pristopili, ko se bodo vse zadeve dokončno uredile.

Od leta 1985, ko so —kot reče— odobrili urbanistični plan, je postopek za obrtniško cono prehodil normalno birokratsko in politično pot, od tako imenovane lotizacije do konvencije ter kupoprodajne pogodbe. »Vse se je zgodilo in odvijalo ob belem dnevu in vse je v skladu z zakonom potrdila deželna uprava, potrebna dovoljenja pa so prišla tudi iz Rima. Ostaja res še problem ceste, ki pa bo, vsaj tako upamo, kmalu dokončno rešen«. Švara je torej prepričan, da je konzorcij dosledno spoštoval vse zakone. Gradbene spekulacije (npr. da bi na področju namesto obrtniških objektov zgradili stanovanja ali vile) so po njegovem nemogoče, ker občinski regulacijski načrt jasno in nedvoumno govori o obrtniški coni, za njegovo morebitno revizijo ali za spremembo namembnosti področja pa sta pristojni le Občina in Dežela. Švari se zdi tudi nerealno, da bi spremenili lokacijo cone, od sedanjega med Nabrežino in Sosljanom na področje v bližini nabrežinske telovadnice, ki je za to po njegovem tudi geološko gledano popolnoma neprimerno.

»Načrtovana obrtniška cona je bila skoraj od vsega začetka tarča ostre kampanje, posebno s strani zelenih in naravovarstvenikov, ki se iz dneva v dan stopnjuje. Na nedavnem festivalu SKP v Zgoniku so celo zbirali podpise proti njeni uresničitvi. To se mi zdi pod vsako kritiko. Mi gremo vsekakor naprej z našimi načrti in z našimi idejami«, nam je ob koncu še rekel Švara.

S.T.

Na 40. letnem kongresu mednarodnega društva V Trstu do sobote vse o zdravilnih rastlinah

Trst bo do sobote svetovna prestolnica zdravilnih rastlin. V našem mestu namreč te dni poteka 40. kongres mednarodnega društva za raziskovanje zdravilnih rastlin. Tokrat je prvič, da je priznana svetovna institucija izbrala Italijo za svoj letni shod in za obračun enoletnega dela na tem področju.

Kongresa se udeležuje kar 400 izvedencev iz 35 držav, ki so pripravili nad 250 znanstvenih poročil o različnih aspektih zdravilnih rastlin: od uporabe biotehnoških sredstev pri raziskovanju teh rastlin, da bi se tem izboljšali njihova kakovost, do novih analiz, od vprašanj, ki zadevajo gojenje teh tipov rastlin, do izolacije in uporabe njihovih takojimeno- vanih aktivnih delcev. Zanimiva so v tem pogledu nova odkritja o zdravilnih učinkih spužve z znanstvenim imenom *acanthella klethra*, ki jo uporabljajo pri zdravljenju in preprečevanju malarije.

Tržaški kongres prireja skupina raziskovalcev s tukajšnje farmakološke fakultete, ki jo vodi prof. Roberto Dalla Loggia. Udeleženci si bodo med postankom v našem mestu ogledali nekatere znanstveno-tehnološke objekte na področju padriškega Centra za znanstvene in tehnološke raziskave in podjetja, ki se ukvarjajo z zdravilnimi rastlinami in dišavami (podjetje Janoušek) ter gojišče klapavic v Tržaškem zalivu.

Na včerajšnjem uradnem odprtju kongresa v prostorih Pomorske postaje je udeležence pozdravil rektor tržaške univerze Borruso, spregovorila sta še dekan farmakološke fakultete Linda in predsednik društva za raziskovanje zdravilnih rastlin Wichtl, slovesnost pa je popestril zbor diajok devinskega Zavoda združenega sveta.

Na sliki (foto Magajna): del udeležencev kongresa društva za raziskovanje zdravilnih rastlin.

Caldi: Občinski upravitelji niso »darovali« zemljišč domačemu obrtniškem konzorciju

Devinsko-nabrežinski župan Vittorino Caldi je včeraj z uradno izjavo odgovoril na nekatere ostre kritike, ki jih je bila deležna Občina v zvezi z načrtovano obrtniško cono. Župan uvodoma odklanja trditve, ki se večkrat pojavlja v tisku, da je uprava pravzaprav darovala obrtnikom približno 44 tisoč kv. metrov površine po ceni 23.000 lir na kv. meter. Kot primer najavlja dejstvo, da je SIOT pred kratkim prodala dolinskim obrtnikom zemljišča za obrtniško cono po ceni 12 tisoč lir na kv. meter. »Nekateri vztrajno trdijo, da je bilo to področje pogozdovano v letih 1950-53. Občina ne razpolaga z nobenim dokumentom, ki bi to potrjeval in če kdo ima to dokumentacijo, naj jo nemu-

doma posreduje javnosti oziroma občinski upravi«, je napisal še v svoji izjavi Caldi.

Glede političnih napadov na občinsko upravo pa župan poudarja, da reforma krajevnih uprav dopušča možnost tako imenovane konstruktivne nezaupnice in poziva stranke, ki so kritične do odbora, naj se te možnosti tudi poslužujejo. Caldi-jeva izjava vsebuje tudi pikro pripombo na račun Demokratične stranke levice, »ki sedaj zahteva županov odstop, čeprav je svojčas podprla lokacijo obrtniške cone, pred enim letom pa je spremenila svoja stališča, ne da bi pri tem pomislila, kdo bo povrnil stroške obrtnikom, če bo ta projekt dokončno zavržen«.

Zelene buri »ovinek smrti«

Dežela bi morala dodeliti drugim načrt za izgradnjo odseka hitre ceste med Katinaro in Drašico, ker se je vse dosedanje premlevanje, načrtovanje in zavlačevanje Tržaške občine izkazalo za neplodno in — predvsem — nevarno. Tako trdijo deželni svetovalci zelenih Wehrenfennig, Cavallo in Rossi v svoji interpelaciji predsedniku deželnega odbora o načrtu odseka hitre ceste, ki ga je pred nekaj meseci zavrnil sam deželni tehnični odbor.

Načrt, ki vključuje tudi takeimeno- vani »ovinek smrti«, so izdelala podjetja, ki so »zmagala« natečaj-licitacijo Tržaške občine. Predloženi projekt so že pred štirimi leti ostro kritizirale naravovarstvene organizacije (med njimi v prvi vrsti WWF) in zeleni, češ da ne spoštuje vsedr- žavnih norm o gradnji avtocest in je poleg vsega še zelo nevaren. Lani ga je občinski svet sprejel, klub temu, da je svetovalec zelenih Gheršina vložil 101 amandma k sklepu odbora. Po mnenju deželnih svetovalcev zelenih izhaja vsa zmeš- njava iz predhodnega načrta, ki ga je svojčas za Občino izdelal inž. Vincenzo Malaspina. Najnevarnejši točki na načrtu sta deteljica z vrsto »nerazumljivih« vpadnic in izpadnic v bližini Bazovice in že omenjeni »ovinek smrti« na nadvozu, ki naj bi izmaličil krajinski videz Ricmanj.

Ta načrt je deželni tehnični odbor letošnjega junija zavrnil. Odtlej je vsa zadeva — tudi zaradi krize na Občini — zastala. Wehrenfennig, Cavallo in Rossi ob tem ugotavljajo, da je Tržaška občina dokazala, da ni zmožna pripraviti dostojnega načrta. Zato zahtevajo, naj Dežela dodeli nalogo za izdelavo novega načrta drugim, pri čemer omenjajo, da tudi na Deželi razpolagajo s sposobnim strokovnim osebjem, ki bi znalo dostojno izpeljati zadano jim nalogo.

Ob koncu svoje interpelacije sve- tovalci zelenih opozarjajo še na en aspekt celotne zadeve. Pri skupini podjetij, ki jim je Občina poverila nalogo za izdelavo načrta, je tudi podjetje Grassetto iz skupine Lig- resti, ki je vpletena v nekatere pre- iskave o podkupninah prav na pod- ročju gradnje avtocest. To »sodelo- vanje« bi morali — po mnenju zele- nih — razčistiti.

Obiskali smo zadnji letošnji otroški poletni center v Brojenci pod Križem

»Sončni žarek« sije tudi ob muhastem vremenu

Poletni center, ki so mu mlade vzgojiteljice in vzgojitelj, sicer člani Zadrugnega centra za socialno dejavnost, dali ime »Sončni žarek«, se je v ponedeljek dopoldne začel v Brojenci pri Križu, kjer uživa morje in septembrske sončne žarke okrog 37 otrok od tretjega do dvanajstega leta starosti, slovenske in italijanske narodnosti.

»Imeli smo srečo«, nam je povedala koordinatorka tega, v tem poletnem času zadnjega počitniškega centra, Tanja Košuta, »da so nam salezijanske sestre dale na razpolago svoje prostore tik ob morju, kjer je tudi kar dovolj velik zaprt prostor, v katerem so otroci varni, če bi prišlo do slabega vremena, pa še prostor pod streho in v senci, kjer otroci malicajo, pa tudi pojedjo kosilo, ki jim ga vsak dan prinašajo iz Tržica«.

Prav na dan, ko se je začel poletni center, se je vreme spremenilo. »Bali smo se velikega poslabšanja vremena, pa ni bilo tako. In če lahko verjamemo vremenskim napovedim, bomo tu preživeli do petka, 11. septembra, deset kar lepih počitniških dnevov.«

Otroke pripeljejo v center s posebnim avtobusom, ki začne vožnjo na Trgu Oberdan, nato pa obkroži vaši Prosek, Zgonik, Križ, Nabrežino in Sosljan, odkoder prihajajo otroci.

Približno ob 9.30 so v centru zbrani vsi otroci. Tu skrbijo za nji-

hovo varnost vzgojiteljci, plavalna učiteljica pa je Sonja. Štiri skupine, v katere so porazdelili otroke po starosti, pa vodijo Albina, Barbara, Robert in Neva. Dve vzgoji- teljici sta v zadnjem trenutku zboleli, zbolelo pa je tudi nekaj otrok, tako da jih je bilo včeraj v centru v času, ko smo jih obiskali, le 29. »Imamo še kopališkega paznika Paola, ki budno gleda, da bi se ne zgodila kakšna nezgoda.«

Čeprav je bilo vreme v teh dneh malo muhasto, ni oviralo otrok, da se ne bi tudi kako dru-

gače zabavali in preživeli ure bi- vanja v centru.

»No, danes je zopet lep dan, morje je čisto in lepo in še smo pred našim prostorom pospravili vse smeti, tako da se tu prav do- bro počutimo. Vedno gremo vsi skupaj v vodo - najmlajši pod zelo budnim nadzorstvom vzgojiteljic, večji pa si že privoščijo plavanje, seveda pod vodstvom učiteljice Sonje. Otroci so radi v vodi in tudi na soncu, mlajšim pa omogo- čimo v popoldanskih urah tudi počitek na ležiščih v gornjem delu stavbe.«

Otroci so se kar radi nastavili našemu fotoreporterju, posebno potem, ko smo jim povedali, da jih bodo njihove mamice videle kar na časopisu.

V torek je otroke obiskal David Pupulin s svojo kitaro, ki je takoj napravil prijetno vzdušje, v kate- rem so vsi pritegnili lepim pesmi- cam, kot »Barčica po morju plava« in drugim.

»Če bo vreme lepo, potem mis- lim, da bo imela ta naša zamisel poletnega centra za naše otroke tik ob morju uspeh. In da bi vse lepo zaključili, pripravljamo za konec centra še zaključno priredi- tev. Otroci bodo v prostem času marsikaj narisali; sami imamo foto- grafske aparate, pa jih bomo sli- kali in tudi te slike razstavili; ne- kaj pesmic se bodo tudi v tem času naučili, tako da se bodo predstavili staršem, za katere mis- limo pripraviti še tombolo in sre- čelov.«

Vse poteka v poletnem centru »Sončni žarek« v popolnem redu. Otroci so nas sprejeli z veseljem pa tudi zelo radovedni, kaj bomo pisali in kako jih bomo fotografi- rali. Slovo je bilo prisrčno, z ob- ljubo seveda, da se bomo udeležili zaključne prireditve.

NEVA LUKEŠ

Na sliki (foto Magajna) igranje in kopanje v poletnem centru v Brojenci.

Na včerajšnjem srečanju na ministrstvu za okolje »Zelena luč« za Polis in barkovljanski nasip

Zelena luč za takomenovani projekt Polis in za zasuto območje na obali pred Barkovljami, za ostale načrte na področju tržaškega pristanišča pa bo treba še malo počakati oziroma jih tako prilagoditi, da jim bo lahko ministrstvo za okolje dalo pozitivno »oceno vpliva na okolje« (VIA), brez katere sploh ni mogoče začeti javnega dela ali kakršnega koli posega na teritoriju.

Takšen je bil »razplet« včerajšnjega sestanka na ministrstvu za zaščito okolja, ki se ga je udeležil deželni odbornik za načrtovanje Gianfranco Carbone z namenom, da bi dobil odobritvenipečat za začetek prepotrebni preureditvenih del na pristaniškem območju. Namesto popolnega dovoljenja je - kot rečeno - iztržil le dovolilnico za projekt Polis in barkovljansko odlagalališče, a še to pod pogojem, da pred začetkom ustreznih del odgovorni dopolnijo doslej predloženo dokumentacijo.

Za ostala odprta vprašanja bo treba spet v Rim. In to kar trikrat, tako so se namreč domenili med včerajšnjim srečanjem. Zainteresirani (Dežela Furlanija-Juljska krajina -predstavljal jo je Carbone-, ministrstvo za okolje, višji svet za javna dela in ministrstvu za trgovinsko mornarico in za javna dela, Tržaška pristaniška ustanova in Tržaška občina) so menili, da je potrebno ločiti in posebej obravnavati najbolj žgoči temi: posege za posodobitev in razširitev novega pristanišča ter vprašanje takomenovanega »energetskega pola«, ki zadeva projekte Sea Stock, Monteshell, SIOT in druge.

V teku dveh tednov bodo v Rimu razpravljali o konkretnih možnostih za koordinacijo posegov na energetskega področju: pregledali bodo možnosti realizacije posameznih projektov, vzeli bodo predvsem v poštev načrt o gradnji skladišča utekočinjenega plina pri Žavljah, ki ga je odklonilni ljudski referendum v Miljah postavil pod težek vprašaj.

Malo zatem bo v Rimu spet govor o posodobitvi pristanišča, tokrat novega. Že danes naj bi začela Pristaniška ustanova in Dežela pripravljati skupno poročilo o posameznih načrtih za prenovo in razširitev objektov v tem pristanišču. Na ministrstvu za okolje naj bi nato spet skupno pregledali vse te načrte, a ne vsakega posebej, temveč uokvirjene v širši koordinirani poseg na tem, za Trst gospodarsko zelo pomembnem območju.

Tretjič (čez kaka dva meseca), naj bi v Rimu vzeli v poštev načrte za ureditev turističnih pristanišč v okviru splošnega načrta o navtičnem turizmu na Tržaškem. V tem okviru bo govor o načrtu Marina Muja in še o nekaterih manjših načrtih za turistične priveze.

Odbornik Carbone je o srečanju dejal, da je bilo le-to koristno in pomembno za razrešitev odprtih vprašanj, ki se tičejo ne le samega pristanišča, temveč celotnega urbanističnega aspekta Trsta. Ponožil je, da je pri tem nadvse pomembna koordinacija, s katero se je mogoče znebiti neučinkovitih posamičnih posegov (doslej so za preureditev pristanišča predložili kar 27 posamičnih projektov!).

Po mnenju posl. Colonija Pristanek vlade na odmrznitev Sklada za Trst?

Vlada bo morda pristala na »odmrznitev« sredstev iz Sklada za Trst. To je vsaj mnenje tržaškega demokrščanskega poslanca Sergia Colonija, ki je prav včeraj na zakladnem ministrstvu v Rimu zaključil vrsto političnih in tehničnih pogovorov o usodi tistih 60 milijard lir, ki jih tržaško gospodarstvo še kako potrebuje.

Z glavnim državnim računovodjo dr. Monorchiom in z ravnateljem za proračun dr. Pacificom je Coloni poglobil razloge, po katerih bi vlada na osnovi zakonskega besedila lahko za Sklad za Trst napravila izjemo. V tem pogledu sta pomembni pravna osnova Sklada, in sicer deželni statut, ki je ustavni zakon, pa tudi motivacija nedavnega t.i. paketa za Trst, ki poudarja nujnost podpore mednarodni funkciji mesta. Prav tako pomembna pa je tudi ocena negativnih posledic vojne na Balkanu na tržaško gospodarstvo.

Po srečanju z zakladnim ministrom Baruccijem je Coloni izrazil zadovoljstvo nad potekom rimskih srečanj in prepričanje, kot uvodoma rečeno, da bo ministrstvo za zaklad v prihodnjih dneh posredovalo predsedstvu vlade povoljno mnenje o »odmrznitvi« sredstev iz Sklada za Trst, in to kljub izredno hudi stiski državnih blagajn. Vsekakor pa je Coloni poudaril tudi nujnost, da bi v prihodnjih letih še bolj kvalificirali upravljanje teh izrednih sredstev.

Srečanje na Opčinah se zaključi jutri Na Dragi mladih letos predvsem o vlogi družine

V parku Finžgarjevega doma na Opčinah se je včeraj popoldne pričela Draga mladih, ki je letos druga po vrsti. Temo srečanja »Med domom in kariero« je nakazal inž. Drago Čepar iz Ljubljane. Naslov njegovega razmišljanja je bil: »Trdna družina - močna država«, govoril pa je o tem, kaj lahko storimo za obe in s tem tudi zase. Prisotne je v imenu organizatorjev uvodoma pozdravila Jelka Razpotnik. Po večerji pa je bila na vrsti še gledališka predstava, ki so jo pripravili člani amaterskega odra KUD Zadobrova. Srečanje je letos organiziral Medškofijski odbor za študente (MOŠ) iz Ljubljane v sodelovanju s tržaškim Mladinskim odborom Slovenske prosvete. Draga mladih, ki ima za enega svojih poglobitvenih ciljev

zblizanje slovenskih sovrstnikov po svetu, se bo zaključila jutri.

Inž. Čepar je svojim mladim poslušalcem povedal nekaj uvodnih misli o sodobni krizi družine, ki je, kot kaže, dandanes manj trdna ker jo tudi vse manj cenimo. Družinske vrednote so v zadnjih desetletjih vedno šibkejšje. Temu pa se moramo z vsemi silami zoperstaviti, je rekel predavatelj, saj je družina bistven dejavnik, neobhodno potreben za vzgojo, socializacijo, zdravstvo, gospodarski razvoj, skratka od nje sta odvisna dolgoročni obstoj in blaginja družbe (naroda).

Kar zadeva slovenski narod, bi morala vsaka družina imeti povprečno štiri otroke, če bi se hoteli ohraniti na današnji ravni, je nadaljeval inž. Čepar. Opozoril je še na gospodarski vidik: družina namreč ni samo osebna zadeva človeka, pač pa ima svoj vpliv tudi na ekonomijo. Dovolj je, če pomislimo, koliko je družinskih podjetij, kmetij, založb, hotelov, ki ustvarjajo nova delovna mesta in prispevajo k rasti splošne blaginje.

Predavateljeve besede, ki so jim mladi udeleženci z zanimanjem sledili, so izzvale tudi marsikatero vprašanje, tako da se je ob koncu razvila razgibana razprava.

Draga mladih se bo nadaljevala danes. Ob 10. uri je na sporedu okrogla miza z naslovom »Etika in podjetništvo«, na kateri bodo sodelovali priznani podjetniki združenja Sinopsis, ob 14. uri bodo udeleženci z Opčin peš krenili proti cerkvi na Repentabru, ob povratku pa prireditelji obljublajo nadvse prijeten družabni večer. Zadnje predavanje na letošnji II. Dragi mladih pa bo jutri ob 10. uri. Na temo »Križa zakona« bosta govorila dva para, srečanje pa bo vodil pater Vital Vider. S tem bo za letos tega mladinskega srečanja konec, v popoldanskih urah pa bo prav tako v parku Finžgarjevega doma na Opčinah slovesno odprtje 27. študijskih dnevov Draga. (hj)

Na sliki (foto Križmačič) Drago Čepar na včerajšnjem predavanju na Opčinah.

3. 9. 1987 3. 9. 1992

Minilo je pet let, odkar nas je zapustil naš nepozabni

Stanko Požar

Z ljubeznijo se ga spominjata sinova Alex in Sergij z družinama

Trst, 3. septembra 1992

Minin novi načelnik PSI v občinski skupščini

Ladi Minin je bil izvoljen za novega načelnika svetovalske skupine PSI v tržaškem občinskem svetu. Minin je zamenjal Augusta Segheneja, ki je zasedel odborniško mesto. Minin, podobno kot Seghene, pripada notranji struji PSI, ki se sklicuje na stališča strankinega vsedržavnega podtajnika in nekdanjega zunanjega ministra Giannija De Michelisa.

Tržaško PSI bo do pokrajinskega kongresa vodila posebna politična komisija, v kateri so enakovredno zastopane vse notranje komponente. Izredni pokrajinski kongres Craxijeve stranke, na katerem bodo izvolili novega tajnika, bo predvidoma v prvi polovici oktobra.

Nocoj se začneja glasbena prireditve »Settembre musicale«

Nocoj se v evangeličansko-luteranski cerkvi na Trgu Panfili pričneja niz glasbenih koncertov »Settembre musicale«, ki ga v sodelovanju z različnimi javnimi ustanovami prireja Deželni institut za istrsko kulturo. Na otvoritvenem koncertu, ki se bo pričel ob 20.30, bo z izborom pesmi in madrigalov 16. in 17. stoletja nastopila skupina »Gruppo polifonico città di Rovigo«, na začetku pa bo podala Tartinijevo »Salve Regina«, saj je temu glasbeniku posvečen pretežen del letošnjega niza.

Vsega bo letos od danes do 5. oktobra deset koncertov, od katerih bo polovica v evangeličansko-luteranski cerkvi, ostali pa bodo v katedrali sv. Justa. Veliko pozornost so organizatorji tokrat posvetili delu Giuseppa Tartinija in pa Gioacchina Rossinija ob 300-letnici oziroma 200-letnici rojstva.

»Dodatne« koleke za vsa vozniška dovoljenja in potne liste je končno mogoče dobiti na pošti

Obljuba dela dolg, uči stari pregovor, ki pa se ga »tisti na oblasti« ne držijo vselej. Tokrat pa so po žolčnih (in povsem upravičenih) avgustovskih polemikah obljubili, da bodo od prvega septembra dalje na voljo prepotrebni koleki, ki jih moramo dodatno nalepiti v vozniška dovoljenja in potne liste. Po zagotovilih centralne poštne uprave naj bi bili koleki raznih vrednosti že od včeraj na prodaj v vseh 14.500 pošt nih uradov križem po državi, vendar pa je tržaška pokrajinska poštna uprava včeraj sporočila, da bodo od danes dalje vse poštne izpostave oskrbljene s koleki vseh vrednosti. Poštni uradi bodo delovali po običajnih urnikih, popoldne pa bodo odprta okna na centralni tržaški pošti. Sicer pa, pravijo pri pošt ni upravi, lahko vsakdo plača dodatek na davek za potni list oziroma vozniško dovoljenje s pošto polonico.

Pri tiskanju oziroma razdelitvi avgusta tako iskanih kolekov je prišlo torej do malenkostne zamude, medtem ko bodo morali še malo počakati vsi, ki bi rajši kupili koleke v trafikah. Zaenkrat jih namreč

trafikam še niso dodelili, do tega naj bi prišlo v nekaj dneh, vendar pa predstavniki lastnikov oziroma vodij trafik pripominjajo, da je bolje, ko bi se pri njih za nakup kolekov zglasili v drugi polovici meseca.

Vsekakor še vedno velja, da rok za nakup dodatnih kolekov oziroma za integracijo davka za potne liste in vozniška dovoljenja zapade zadnjega oktobra, zato se pretirano ne mudi, saj bodo tokrat - kot kaže - vsi plačali isto vsoto (v drugič »potegavščine« ministra Gorie ni mogoče ponoviti).

Kot smo tudi mi že poročali, zahtevani »dodatek« ni za vsa vozniška dovoljenja enak: na vozniško dovoljenje tipa B je treba dodati kolek za 28.000 lir, na vozniško dovoljenje C za 32.000 lir in na vozniško dovoljenje D za 33.000 lir; in končno je na voljo še kolek za 50.000 lir, za vse, ki sploh še niso plačali davka. Pri tem je treba takoj pripomniti, da mogoče (tako pravi pošt na uprava) koleka za 50.000 lir ne bo mogoče povsod dobiti. V pošt nih uradih pa bo na voljo še kolek za 31.000 lir, ki ga je treba »dodatno« prilepiti v potni list.

Mitteleuropa: Primeren prostor za kip »Sissi«!

Kulturno združenje Mitteleuropa je včeraj formalno izročilo Tržaški občini, Pokrajini in spomeniškem varstvu 161 pol s podpisi 4.779 Tržačanov, ki zahtevajo, naj oblasti »rešijo« iz zaprašenih skladišč kip avstrijske cesarice Elizabete (točneje: Elizabete von Wittelsbach, avstrijske cesarice, madžarske kraljice in bavarske princeze, ali po tržaško »Sissi«) in ga postavijo na enega od mestnih trgov.

Mitteleuropa je takole obrazložila svojo po-

budo: postavitev kipa avstrijske kraljice bi »vrnila« mestu del njegovega »zgodovinskega spomina«, da le ne bi šel v dokončno pozabo; kip bi bil nadalje nova turistična atrakcija v času, ko ima mesto potrebo po razkazovanju svojih lepote, ne pa skrivanja.

Velika večina podpisnikov ljudske peticije se je izrekla za postavitev kipa na Trgu Libertà pred železniško postajo, to je na mesto, kjer je prvotno stal. To bi bila tudi priložnost za

preureditev in olepšanje tega trga, ki je bil nekoč eden od najlepših v mestu. S »Sissi« na tem trgu, menijo pri Mitteleuropi, bi dobilo mesto novo lepo vizitko.

Kip je bil izdelan na podlagi mednarodnega natečaja, za katerega so s prostovoljnimi prispevki prispevali sami Tržačani. Po prvi svetovni vojni so ga odstranili in ga »parkirali« v konjušnici Miramarskega gradu, kjer še čaka na lepše čase...

Danes začetek 28. seminarja za šolnike

Danes se začne 28. seminar za vzgojitelje, učitelje in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem. Kot smo že poročali, bo seminar potekal v treh ciklikih. Prvi cikel (za učitelje) se bo danes odvijal v dveh skupinah. Za skupino A bo od 9. do 11. ure Doroteja Kralj predavala na temo »Skupinsko delo - grupa na dinamika«, od 11. do 13. ure pa bo Tone Baloh govoril na temo »Programiranje dela - projektno delo«. Program skupine B pa je naslednji: od 9. do 13. ure bo Jadranka Sturm govorila o metodi dela in komuniciranja s starši. Dne 4. septembra se bosta skupini zamenjali.

Drugi cikel, v katerem bodo vsi pedagoški delavci sodelovali v eni skupini, bo od 7. do 14. septembra, tretji cikel (za vzgojitelje v vrtcih) pa bo razdeljen v dve skupini in bo na sporedu 15. in 16. septembra, medtem ko bodo dan kasneje udeleženci seminarja na hospitaciji v VVO Sežana.

Za učitelje (prvi cikel) in vzgojitelje (tretji cikel) bodo predavanja na osnovni šoli France Bevk na Opčinah (na Trgu Monte Re št. 2). Vsa ostala predavanja bodo v Kulturnem domu v Trstu, Ulica Petronio 4.

Začeli so se vpisi na tečaje združenja Euroest Cultura

Združenje Euroest Cultura obvešča, da so se začela vpisovanja v »spoznavalne« tečaje ruščine in drugih jezikov. Tečaji, ki so brezplačni, trajajo teden dni (od ponedeljka do petka) za skupnih 6 učnih ur. Prvi tak tečaj ruščine naj bi bil v tednu od 7. do 11. septembra z začetkom ob 19. uri. Podobni tečaji madžarskega, češkega, slovenskega in hrvaškega jezika naj bi bili v drugi polovici meseca. Združenje nadalje opozarja, da se intereseanti lahko že vpišejo v letne in v intezivne tečaje ruščine. Za vse informacije in tudi za vpise lahko vsakdo kličče na telefonsko številko 363880 ali 370065, in sicer od 10. do 12. in od 17. do 20. ure, ob sobotah samo dopoldne.

prispevki

V spomin na Mirota Grgiča darujejo družine Cesar Anton, Albino in Claudio 100.000 lir za Skupnost družina Opčine. V spomin na Srečka Veršo daruje družina Grilanc 30.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk.

V spomin na Miloša Lukšo daruje Bruno Pertot 50.000 lir za FC Primorje. Ob 3. obletnici smrti nečaka in vnuka Antonia Sirottija daruje družina Rudija Križmančiča (Bisner) 15.000 lir za Sklad Mitja Čuk, 15.000 lir za vzdrževanje spomenika Bazoviških žrtev, 15.000 lir za spomenik padlim v NOB v Bazovici in 15.000 lir za SZ Sloga.

Ob 5. obletnici smrti dragega očeta Stanka Požarja darujeta Sergij in Milena Požar 100.000 lir za Sklad Mitja Čuk, 100.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo, 100.000 lir za ŠD Zarja, 100.000 lir za VZPI-ANPI in 100.000 lir za Istrski odred.

V počastitev spomina Miroslava Grgiča daruje Stane Malalan 50.000 lir za UNICEF.

V spomin na Mirota Grgiča darujejo soletniki in soletnice 60.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Bazovici.

koncerti

Gledališče Verdi
Simfonična sezona '92
Do 4. septembra lahko potrdite abonma; do 7. septembra vpisovanje novih abonmajev. Prodaja vstopnic za vse koncerte od 8. septembra dalje pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità (zaprti ob ponedeljkih).

SZ Sloga
organizira v nedeljo, 6. t. m., spominski pohod **BAZOVIŠKI JUNA-KI 92**. Zbirališče v Bazovici pred spomenikom padlim v NOB ob 9.45; odhod ob 10.15. Pohod traja približno tri ure in pol in se zaključí s polaganjem vencev v okviru komemoracije. Vabljeni planinci, športniki in rekreativci.

Pri Korošcih slavita zlato poroko
LUCIJA in FRANCESCO ZUPIN
Čestitke in voščila jima pošiljata
Društvo Slovencev miljske občine in zbor Jadran

razstave

V kavarni Caffè degli specchi je na ogled razstava kraških pokrajin slikarke LILI LUPIERI. Razstava bo odprta do 13. septembra.

V galeriji Muzeja Revoltella v Ul. Diaz 27 je na ogled razstava "Od Canove do Burrija - Muzej se predstavlja".

Pri Brišičkih 9/A je odprta umetnostna galerija in razstava umetnostne obrti v kraškem marmorju PAVLA HROVATINA.

V prostorih turistične ustanove v Sesljanu bo do 10. septembra odprta razstava slikarskega tečaja na prostem Nina Perizija. Urnik: vsak dan od 9. do 13. ure.

V galeriji Costanzi je odprta skupinska razstava, na kateri razstavljajo svoja dela DANINO BOŽIČ, MAJA FRANKOVIČ, KLAS GRDIČ, MAURO STIPANOV in GORAN ŠTIMAC.

včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 3. septembra 1992
GREGOR

Sonce vzide ob 6.29 in zatone ob 19.39
- Dolžina dneva 13.10 - Luna vzide ob 14.14 in zatone ob 23.01.

Jutri, PETEK, 4. septembra 1992
ROZALIJA

PLIMOVANJE DANES: ob 6.45 najnižja -11 cm, ob 13.26 najvišja 30 cm, ob 21.09 najnižja -23 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 23,2 stopinje, zračni tlak 1024,3 mb raste, veter 6 km na uro severovzhodnik, vlaga 30-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 24,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Emanuela Colarich, Liliana Colarich, Federico Rosini, Michela Tebaldi, Fabio Pisani, Beatrice Lo Nigro.

UMRLI SO: 69-letni Sergio Baxa, 72-letna Maria Defranceschi, 75-letna Anna Milohanic, 90-letni Carlo Becar, 28-letni Nicola Scipioni, 84-letna Mria Paulich, 59-letni Pietro Mosolin, 85-letni Paolo Toresella, 43-letni Lucio Grica, 65-letna Maria Degan, 75-letna Bianca Bodoia, 84-letna Ermenegilda Scarper, 39-letna Liana Allegretto.

SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 31. avgusta do nedelje, 6. septembra 1992
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg S. Jakoba 1 (tel. 727057), Ul. Commerciale 21 (tel. 421121).
OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Trg S. Jakoba 1, Ul. Commerciale 21, Ul. Ginnastica 44.
OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za nujne primere.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30.
Ul. Ginnastica 44 (tel. 764943).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505 - TELEVITA

URAD ZA INFORMACIJE KZE
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

menjalnica **2. 9. 1992**

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1061,65	1040.—
Nemška marka	764,94	755.—
Francoski frank	224,30	222.—
Holandski florint ...	678,45	670.—
Belgijski frank	37,099	36.—
Funt sterling	2130,90	2125.—
Irski sterling	2016,60	1990.—
Danska krona	197,44	195.—
Grška drahma	6,147	5,90
Kanadski dolar	887,85	830.—
Japonski jen	8,641	8,50

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Švicarski frank	859,85	850.—
Avstrijski šiling	108,661	107,75
Norveška krona	193,050	191.—
Švedska krona	209,090	206.—
Portugalski eskudo ..	8,722	8,30
Španska peseta	11,766	11,25
Avstralski dolar	764,50	730.—
HUF	—	10.—
ECU	1546,55	—
Slovenski tolar	—	13,25
Hrvaški dinar	—	3.—

gledališča

Miramarski park
Do vključno 15. septembra se bodo vrstile predstave LUCI IN ZVOKI.
Danes, 3. septembra, ob 21.00 predstava v nemščini in ob 22.15 predstava v italijanščini.
V soboto, 5. septembra, ob 21.00 in ob 22.15 predstavi v italijanščini.

razna obvestila

Glasbena šola ricmanjske godbe sprejema vpise gojencev od 5. leta starosti dalje za tečaje trobil, pihal, tolkal in klavirja v prostorih Kulturnega doma v Ricmanjih in sicer v ponedeljek, 7. 9., in sredo, 9. 9., od 19. do 20.30, ter v sobotah, 5. 9. in 12. 9., od 14. do 16. ure. Vpis je možen tudi v Bazovici pri odbornikih KD Lipa ter pri KD Rovte-Kolonkovec v sredo, 9. 9., in soboto, 12. 9., od 17. do 19. ure. Za informacije tel. na št. 380749 od 12. do 14. ure.

Odbor za ločeno upravljanje jusrskega premoženja Prosek obvešča vse, ki se nameravajo udeležiti sečnje in čiščenja jurskih gozdov v sezoni 92/93, da ustrezne prošnje, naslovljene na naš odbor, oddajo odborniku Dragu Cibicu do 10. septembra.

Godbeno društvo Nabrežina tudi letos organizira glasbeno šolo za otroke, ki bi se radi ukvarjali s teorijo, solfeggijem in igranjem raznih instrumentov. Za informacije so vam na razpolago diplomirani profesorji Sergio Gratton, Zoran Lupinc in Davide Sinigoi jutri, 4. septembra, ob 18. uri na sedežu društva v Nabrežini na Trgu sv. Roka.

Mešani pevski zbor Primorec-Tabor vabi stare in nove pevce na prvo vajo, ki bo v torek, 8. septembra, ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah.

SK Brdina organizira zimovanje s silvestrovanjem na Rogli. Informacije na tel. št. 212859 in 226271.

Plesno-ritmični odsek ŠD Kontovel obvešča, da se vadbe ritmičark pričnejo 24. septembra po starostnih skupinah od 15.30 dalje. Istega dne bo ob 20.30 rekreacija za ženske.

čestitke

Danes praznuje 6. rojstni dan ALEX MAAR. Da bi veselo korakal v šolo in se pridno učil mu želijo sestra Federica, mama in očka.

Danes praznuje 81. rojstni dan ANGEL VEGLIA. Še na mnoga zdrava leta mu želi soseda Draga z možem.

Ob 25-letnici skupnega življenja MARIJE in EDVINA SANCINA jima čestita in želi še veliko takih dni v zdravju in veselju družina Pavletič.

razne prireditve

Godbeno društvo Prosek priredi jutri, 4. 9., ob 20.30 celovečerni koncert pred cerkvijo sv. Martina na Proseku. Vabljeni!

PD Kolonkovec prireja v soboto, 5. t. m., ob 16. uri PRAZNIK SOLATE na kmetiji Sonje Gregorič Debelis, Ul. Gravisi 11.

izleti

KD Valentin Vodnik priredi 12. in 13. septembra 92 izlet v Kamniške Alpe: pripravljani sestane bo danes, 3. t. m., ob 20.30 v prostorih dolinskega društva. Vabljeni vsi ljubitelji narave in dobre družbe.

Upokojenci sindikata CGIL z Opčin organizirajo tridnevni izlet od 16. do 18. septembra v Reggio Emilio ob priliki vsedravnega festivala Unità. Vpisovanje in informacije na sedežu sindikata - Opčine, Narodna ul. 69, tel. 214222 - v ponedeljek, sredo in petek od 9. do 12. ure. Zainteresirani naj pohitijo s prijavo, ker je število mest omejeno.

šolske vesti

Glasbena matica Trst sprejema vpise novih gojencev za šolsko leto 92/93 vsak dan, razen ob sobotah, od 9. do 11. ure do 16. 9. v Ul. R. Manna 29. Za informacije tel. na št. 418605.

Šola Glasbene matice Trst: popravni izpiti iz teor. solf. bodo v torek, 15. 9., ob 9. uri v Trstu.

Vpisovanje **novih gojencev** po podružnicah: na Proseku v KD v torek, 8. 9., od 18. do 19. ure (klavir, trobila, pihala, harmonika), v Boljuncu v gledališču v ponedeljek, 14. 9., od 16. do 18. ure (klavir, kitara, harmonika), v Nabrežini na trgu v stari podružnici v torek, 15. 9., od 17. do 19. ure (klavir, violina, trobila, harmonika).

kino

ARISTON - 21.15 Bugsy, i. W. Beatty.
EXCELSIOR - 18.30, 20.20, 22.14 **La vendetta finale**, i. J. C. Van Damme.
EXCELSIOR AZZURRA - 17.30, 19.00, 20.30, 22.00 **Tokyo Decadence**, r. Ryu Murakami, □□
NAZIONALE I - 16.30, 18.15, 10.15, 22.15 **Il buchetto e l'estasi**, porn., □□
NAZIONALE II - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 **White Sands - Tracce nella sabbia**, i. M. Rourke, W. Dafoe.
NAZIONALE III - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 **La mia peggiore amica**, i. Tom Skerritt, Cheryl Ladd.
NAZIONALE IV - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 **Ferro e seta**.
GRATTACIELO - 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 **I sonnambuli**, r. Stephen King.
MIGNON - Zaprt zaradi počitnic.
LJUDSKI VRT - 21.00 **Sette criminali e un bassotto**.
EDEN - 15.30, 21.30 **Vendetta bestiale**, porn., □□
CAPITOL - 18.00, 20.00, 22.00 **Effetto allucinante**, i. Jason Patric.
LUMIERE - 18.30, 20.20, 22.10 **Come essere donna senza lasciarsi la pelle**, i. Carmen Maura.
ALCIONE - 21.00 **Racconto d'inverno**, r. R. Rohmer.
RADIO - 15.30, 21.30 **Taboo American Style III - Lussuria e depravazione**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

ŠOLA ZA GRADBINCE

TRST - Miramarski drevored 89 - Tel. (040) 43626

Gojenci šole za gradbince v spremstvu ravnatelja, podravnatelja in učnega osebja na ogledu gradbišča novega nogometnega stadiona »Nereo Rocco« v Trstu.

POKLIC V KATEREM SE VSAKDO IZKAŽE S SVOJIMI IDEJAMI IN USTVARJALNOSTJO

TEČAJI ZA:

zidarje, polagalce ploščic, tesarje, gradnjo montažnih objektov.

Zajamčena zaposlitev pri tržaških podjetjih, ki skupno s sindikati upravljajo šolo.

TEČAJI 92/93 SE BODO ZAČELI OKTOBRA 1992

mali oglasi

OSMICO ima odprto Stevo Zahar, Boršt 58.

DREJČE vabi stare in nove goste na obisk v osmico, ki jo je odprl v Vrtni ulici v Doberdobi.

PRODAM domač krompir. Telefonirati ob uri obedov na št. 200882.

VOLVO 740 turbo intercooler, letnik 85, ABS, klima, pomična streha, prodam. Tel. tajnica 827493 ali ob delavnikih 366633 - Vali v uradnih urah.

VOLKSWAGEN polo GT, letnik 90, 26.000 km, rdeč, pomična streha, v odličnem stanju, prodam. Tel. (040) 578513 ali (0481) 533535.

FIAT 126 personal 4, črne barve, letnik 79, v dobrem stanju, prodam za milijon lir.

ZARADI finančnih razlogov prodam fiat tipo 1600 SX, letnik december 91, full optional, po izredno ugodni ceni. Za informacije tel. na št. 200172 v opoldanskih in večernih urah.

KUPIM knjige za 3. razred Pedagoškega liceja Anton Martin Slomšek. Telefonirati v večernih urah na št. 214131.

RABIM knjige za 4. razred Trgovskega zavoda Žiga Zois. Tel. na št. 213282.

NUDIM lekcije iz klavirja. Tel. na št. (0481) 533592 ob delavnikih.

TRADING podjetje v Gorici išče uslužbenko-ca z znanjem informatike, angleškega jezika ter izkušnjami v import-eksport dejavnosti. Zaposlitev je part-time. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika Gorica, Drevored XXIV Maggio 1, pod šifro »Part-time«.

AVTOMEHANIČNA delavnica išče 15-letnega vajenca. Tel. na št. 370250.

TRGOVINA išče mlajšo prodajalko. Pismene ponudbe poslati na Publiest, Ul. Montecchi 6, Trst, pod šifro »Prodajalka«.

PRODAM stanovanje v centru Sežane, 60 kv. m. Tel. 0038/67 60157, informacije po 20. uri.

IZGUBIL sem sprednjo evidenčno tablico TS 274501 med Rojanom in Dolino. Če jo je kdo našel ali videl, prosimo, naj telefonira na št. 814212 - najditelju gre nagrada.

Počitnice v septembru

Zakaj pa ne. V letoviških krajih je manj gneče, vročina je znosnejša, promet na cestah manj gost. Ti to dobro veš in si izbral to obdobje za tvoj odih. Ker si moder prav gotovo nisi pozabil sporočiti Primorskemu dnevniku (tel. 7796600 od 13. do 19. ure) vsaj štiri dni pred odhodom naslov kraja, kjer boš letoval. Zelo enostavno in tvoj dnevnik te bo spremljal tudi med počitnicami.

Darujte v sklad Mitje Čuka

Soočenje med Francijo in Afriko v Benetkah

BENETKE-Rafiniranost in trdnost: tako so nekateri kritiki označili filma, ki sta bila sinoči na tekmovalnem sporedu 49-filmskega festivala v Benetkah. Soočili sta se francoska in afriška filmska šola. Na eni strani Claude Sautet s svojim filmom »Un coeur en hiver«, ki se s prefinjenim psihološkim čutom rad pogloblja v človeška čustva, na drugi pa Ousmane Sembene, Senegalec, ki se odločno in brezkompromisno loteva afriške problematike in odnosa med razvitim in nerazvitim svetom, s svojim filmom »Guelwaar«. Oba sta se tokrat, vsak s svojim pristopom, dokaj prepričljivo izkazala in nedvomno prispevala pomemben delež umetniški kakovosti festivala, ki se ne more pa ne more otestiti nekaterih nadležnih polemik prav na račun kakovosti.

Sicer pa beneško jubilejno prideditev pestijo še druge nadloge. Ravnatelj festivala Gillo Pontecorvo, ki se kar naprej otepa raznih nevšečnosti, se je včeraj znašel še na platnici tednika Radiocorriere TV ob kričečem naslovu »Gillo je izgubil beneško bitko«. »Kako lahko revija, ki pripada državnim televizijskim družbi RAI, napove rezultate še pred tekmovanjem, ko pa sama RAI verjame v festival in si želi njegovega čim večjega uspeha«, je ogorčeno komentiral to pisanje ravnatelj radiotelevizijske družbe Walter Pedullà. Sam Pontecorvo pa je zahteval, da mu revija posveti ravno toliko prostora za repliko.

Drugi udarec za prestižno manifestacijo je bil nenadejan obisk finančnih stražnikov v upravnem arhivu bienala. Učinek sodnika Di

Pietra je očitno segel do Lida in povzročil veliko preplaha. Marsikdo si je oddahnil, ko so zagotavljali, da gre za pregledovanje starih računov, vendar kak pogled bo le zdrknil tudi na novejša plačilna potrdila in pobotnice.

Pa se vrnimo k filmskemu tekmovanju. Sautet in Sembene sta nekoliko omilila dnevne nevšečnosti. Francoz je s svojim filmom pokazal neko virtuoznost, ki je doslej še ni dosegel v nobenem drugem delu. Tudi navadnemu pogledu na filmskem traku zna vdahniti neverjetno prodirljivost, dialogu zna vlititi sočnost, glasbenim vložkom pa nevsljivo sporočilnost. Film pripoveduje o hladnem, brezbriznem in skrajno rezerviranem človeku, nekakšnem modernem Oblomovu z zmrznjenim srcem, ki ga nič ne premakne iz njegove indiferentnosti. Toda, nič ni nepremakljivega. Ko se na njegovi poti pojavi mlada in lepa violinistka, se mu srce počasi omehta.

Če se pri Sautetu tudi gledalcem omehta srce, se pri Sembeneju omehta predvsem možgani, na katere zna udariti s vso silo. Afriškemu ljudstvu (in hkrati bogatemu Zapadu) brez ovinkarjenj pove, da morajo nerazviti narodi odkloniti vsakršno pomoč razvitih in da je napačil trenutek, ko morata v afriškem človeku spet prevladati ponos in dostojanstvo. Afriki želi gospodarski in družbeni prepovedi, ki gre preko politične neodvisnosti. Glavna figura filma je nesrečni branitelj poštene in nekorumpirane Afrike, ki ga umorijo v nekem atentatu.

sklad mitje čuka

piše jelka cvelbar

Kako preprečiti nasilje nad otroki

Kakor je razvidno iz dnevnega poročanja tiska, je nasilja nad otroki tudi pri nas vse preveč. O tem se mnogi trudimo pisati, da bi osveščali družine in okolje. V kolikšni meri ljudje prebirajo tako pisanje, pa je vprašanje, ki ostaja odprto.

Pravice otrok z dokumentom zagovarjajo že od leta 1924, ko je po izkušnjah s sirotami, ki jih je zapustila 1. svetovna vojna neka angleška prostovoljka s sodelavci izdelala prvi dokument o pravici otrok. Na svoji generalni skupščini iz leta 1959 je uradno sprejela to pisanje tudi OZN. Pred kratkim so listino o pravicah otrok prilagodili sodobnim razmeram, toda včasih se zdi, da pravice otrok ostajajo le znaki, napisani na papir.

Tokrat bomo v sklopu kršenja človeških in posebej otroških pravic orisali položaj brazilskih otrok »s ceste«.

V Brazilu ubijejo v absolutnih številkah največ otrok na svetu. Vsak dan ubijejo približno tri otroke pod 18. letom starosti.

O tem je pred nekaj meseci poročal tednik Newsweek.

Ko je 14-letni deček s svojo polsestro in nekim prijateljem hodil po prometni ulici Ria de Janeiro, se je ob pločniku ustavil volkswagen, iz njega je stopil uniformirani »vigilantes« - privatni stražar in nekajkrat ustrelil v dečka s pištolo kalibra 38. Vse se je zgodilo v trenutku: sestra in prijatelj sta se skrila, 14-letnik je obležal; toda dekle si je zapomnilo morilca. Bil je zasebni stražar, nekdanji policijski častnik, ki je otroke s ceste že dolgo ustrahoval. Nadeli so mu vzdevek »petek, trinajstega«.

Ustreljeni otok je, medtem ko je prihajal rešilec, ki ga je odpeljal v bolnišnico, že padel v komo in kmalu umrl. Vest o smrti se je kot blisk razširila po najrevnejših mestnih četrtih in iz skritih, revnih mestnih predelov so začeli kapati zapuščeni cestni otroci v skupinah po tri in štiri pred bolnišnico, da bi bdeli ob mrtvem tovarišu.

Njegova sestra ni mogla molčati in je odprto obtožila »petek, trinajstega«, da je storil umor. Krajevni časopis je njeno zgodbo objavil, opremil pa jo je z začetnicami njenega imena in vzdevkom njenega prijatelja. Začela se je bati, da bo tudi njo doletela enaka usoda kot brata, zato je sodišče za mladoletne odločilo, da jo za tri dni odstranijo iz Ria. Dali so ji pomirjevala, tako da je tri dni spala. Sedaj je zopet v Rio in se boji lastne sence. Newsweekovega časnika je med pogovorom rotla, naj jo odpelje proč, proč iz Brazila. Pojav na cesti živčevih otrok izhaja iz let, ko je nekdanja diktatura brez sodnih obravnjav na kratko opravljala s svojimi političnimi nasprotniki, tako da jih je umorila. Mnogi Brazilci so zahtevali v sedemdesetih letih od vlade ukrepe v korist otrok, ki so ostali na cesti. Tudi pritiski od zunaj so naredili svoje, tako da ima danes Brazil enega izmed najbolj dobro premišljenih zakonikov o pravicah otrok. Vlada si je tudi prizadevala, da bi zmanjšala število umorov in čimvečje število otrok rešila s ceste

in jim nudila ustrežnejše bivališče, še pred svetovnim ljudskim ekološkim srečanjem v Rio. Tudi UNICEF si je prizadeval, da bi ne le zmanjšali umore, marveč tudi izboljšali socialne usluge. Toda umori se nadaljujejo.

Zakaj morijo oroke? Na zastavljeno vprašanje si raziskovalci odgovarjajo na različne načine. Najmanjši otroci si pomagajo do kruha tako, da prosjajo pred trgovinami in javnimi lokali. Starjši opravljajo majhne usluge, kot so čiščenje čevljev, avtomobilskih šip in podobno. Toda to ni vselej plačano, otroci pa so dovolj lačni in brezupni, da se poslužijo, če ne gre drugače, najgotovjeje poti do hrane: kraje.

Zato so si nekateri trgovci omislili najetje zasebnih čuvajev - vigilantov, ki naj bi »počistili« ceste. Policijsko poveljstvo v Rio meni, da so ljudje, ki se bojijo ropov in uličnih napadov prepričani, da bo vse to nehalo s pobijanje zločincev. Ideja je napačna, vendar se zanje ogreva čedalje več ljudi. V Rio so indetificirali že 180 skupin, ki skrbijo za pobijanje zločincev. Nobena od teh sicer ni specializirana za ubijanje otrok, vendar vigilantes ne ločujejo med mladoletnimi in odraslimi tatovi. V njihovih očeh je bandit pač banit, neglede na starost.

Darujte
v sklad
Mitje Čuka

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
6.50 Aktualno: Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 10.00) dnevnik 1
9.05 Nad.: Niente rose per il commissario Aletti
10.05 Variete: C'era una volta... io Renato Rascel
11.30 Nan.: Diciottanni
12.00 Variete: Unofortuna
12.25 Vreme in dnevnik
12.35 Nanizanka: La signora in giallo (i. A. Lansbury)
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Film: Il brigante di Tacca del Lupo (pust., It. 1952, r. Pietro Germi)
15.40 Film: Tramonto di fuoco (western, ZDA 1956, i. Rory Calhoun)
17.05 Mladinski variete: Big!
18.00 Dnevnik 1
18.10 Nagrada Rino Gaetano
19.15 Festival v Benetkah
19.40 Aktualno: Il naso di Cleopatra
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 Variete: E adesso tocca a te... Mi raccomandando
22.45 Nočni dnevnik
23.00 Aktualnop: Bella estate
24.00 Dnevnik in vreme
0.30 Rubrika opolnoči
0.50 Variete: Fantasy party
1.25 Film: L'omicida

CANALE 5
6.30 Aktualno: Na prvi strani
8.30 Nanizanka: Arnold, 9.00 Casa Keaton, 9.30 Love Boat - Un compromettente equivoco, 10.30 La famiglia Bradford, 11.30 Otto sotto un tetto
12.00 Kviz: Il pranzo è servito
13.00 Dnevnik TG 5
13.20 Variete: Non è la RAI (vodi E. Bonaccorti)
14.00 Aktualno: Forum (vodi Rita Dalla Chiesa)
15.00 Nanizanki: I Robinson, 15.30 Denise
16.00 Otroški variete: Bim bum bam, La nostra invitata Manuela in risanke
18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Variete: Il TG delle vacanze - Predstavitev
20.30 Variete: Bulli e pupe (vodi Paolo Bonolis in Antonella Elia)
22.30 Variete: Il TG delle vacanze
23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) Dnevnik TG 5
2.00 Nočni spored

RAI 2
6.50 Aktualno: Galathea
7.00 Nanizanke in risanke
9.35 Rubrika: Verdisimo
10.05 Film: Vacante tirolesi dell'ispettore Van Der Valk (krim., Nem. 1973)
11.30 Kratke vesti
11.35 Nan.: Lassie, 12.10 Amore e ghiaccio
13.00 Dnevnik in vreme
13.35 Variete: Videocomic
13.45 Nad.: La clinica della Foresta Nera, 14.35 Santa Barbara
15.20 Film: La ragazza del Palio (kom., It. 1957)
17.10 Aktualno: Ristorante Italia (vodi A. Clerici)
17.25 Vesti iz Milana
17.30 Nan.: Faber l'investigatore, nato sport
18.35 Nanizanka: il commissario Kress, nato vreme
19.45 Dnevnik in sport
20.30 TV film: Gli uomini della sua vita (dram., Fr.-Nem. 1990, zadnji del)
22.25 Dok.: Un messaggio dall'Africa
23.15 Dnevnik in vreme
23.30 Dok.: Ameriška državljanska vojna
0.35 Il cappello sulle 23
1.20 Film: Piraña

RETE 4
8.30 TG 4 vesti
9.30 Nan.: Strega per amore
9.30 Nad.: General Hospital, 10.00 Marcellina, 11.00 Ines, una segretaria da amare (i. Victor Camara)
11.30 Aktualno: A casa nostra
13.00 Nadaljevanka: Sentieri
13.30 TG 4 vesti
13.55 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)
14.00 Nad.: Sentieri, 14.30 Maria, 15.15 Io non credo agli uomini, 15.55 Celeste, 16.25 Manuela, 17.00 Febbre d'amore
17.30 TG 4 vesti
17.45 Aktualno: Lui lei l'altro
18.20 Kviz: Gioco delle coppie
19.00 TG4 vesti
19.25 Rubrika o lepoti
19.30 Nad.: Gloria
20.30 Film: Il prof. dott. Guido Tersilli primario della clinia Villa Celeste convenzinata con le mutue (kom., It. 1969, r. L. Salce, i. Alberto Sordi)
22.30 Nan.: Avvocati a Los Angeles - I fratelestri
23.30 TG 4 nočne vesti
23.45 Variete: Buonasera
0.50 Nanizanka: Lou Grant

RAI 3
7.00 Sat News, pregled tiska
11.00 Sport: IP v balinanju, 11.30 kolesarstvo
12.00 Kratke vesti iz Milana
12.10 Film: Quel bandito sono io (kom., It. 1949)
13.35 Drobci
14.00 Deželne vesti
14.10 Popoldanski dnevnik
14.25 Brobci jazz
15.15 Dok. DSE: Šola se posodablja
15.45 Šport: motonavtika, 16.05 mountain bike
16.40 Rubrika: Set x Set
17.00 Film: Dove fioriscono i gigli (dram., ZDA 1974)
18.45 Rubrika Derby in vreme
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Variete: Blob v Benetkah, 20.05 Non è mai troppo tardi
20.30 Film: Viaggio nel buio (dram., Kan. 1991, r. Graeme Campbell, i. Simon Reynolds)
22.05 Variete: Blob
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Nan.: Perry Mason: Il brutto anatrocicolo
23.40 Posebnosti TG3
0.30 Dnevnik in vreme
0.55 Filmske novosti

ITALIA 1
6.30 Pregled tiska
6.40 Otroški variete, aktualnosti in risanke
9.00 Nan.: Mork & Mindy, 9.30 Baby Sitter, 10.00 La casa nella prateria, 11.00 Hazzard
12.00 Variete: Drive in Story
14.00 Otroški variete: Ciao ciao in risanke
16.00 Nanizanke: Adam 12 - Il rapinatore in uniforme, 16.30 I giustizieri della città - Difetti in famiglia, 17.30 T.J. Hooker, 18.30 Riptide
19.30 Odprt studio
19.45 Studio sport in vreme
20.00 Nan.: Agli ordini papà! - Allarme rosso
20.30 Film: Interceptor - Il guerriero della strada (pust., Avstral. 1982, r. George Miller, i. Mel Gibson, Bruce Spence)
22.30 Film: Balle spaziali 2 - La vendetta (kom., ZDA 1990, r. David Odell, i. Randy Quaid)
0.20 Odprt studio
0.30 Pregled tiska
0.40 Studio sport
0.55 Nočni spored

TV Slovenija 1
10.50 Video strani
11.00 Spored za otroke: risana nanizanka Dimnikarček se potepa po svetu, 11.10 Sapramiška (S. Makarovič)
11.30 Dok.: Nekoč je bilo življenje - Cepljenje
12.00 Poročila
12.05 TV dnevnik BIH
17.35 Video strani
17.45 Napovednik
17.50 Video strani
17.55 Poslovne informacije
18.00 Dnevnik
18.10 Spored za otroke: lutkovna igrice Zverinice iz Režije (M. Matičetov)
18.30 Svetovalno, izobraževalna oddaja: Že veste
19.05 Risanke
19.20 Napovednik
19.30 Dnevnik, vreme in šport
20.05 Košnikova gostilna
21.10 Dok. serija: Hollywood se jih spominja
22.00 Dnevnik, vreme, šport in Žarišče
22.50 Poslovna borza
23.00 Napovednik
23.05 Sova, vmes nanizanki Dragi John in Polnočni klici
0.15 Video strani

ODEON
13.00 Risanke
14.00 Nan.: Thomas and Senior, Galactica
15.30 Nadaljevanka: Viviana
16.15 Film: Abuna Messias (zgod., It. 1939, r. G. Alessandrini, i. C. Pilotto)
18.00 Nad.: Veronica
19.30 Risanke: Albertone
20.00 Nan.: Laverne & Shirley
20.30 Film: Il ritorno delle aquile (dram., 1985, r. John Frankenheimer, i. Michael Caine)
22.45 Film: Una giornata spesa bene (dram., Fr. 1972, r. J.L. Trintignant, i. Jacques Dufilho)
8.30 Nanizanka: Batman
9.00 Risanke in Ottovolante
10.30 Nan.: Truck Driver, Doris Day Show, 12.00 I misteri di Nancy Drew
13.00 Dnevnik TMC News
13.40 Dok.: Prijateljska narava
14.15 Variete: Amici mostri
15.10 Nanizanka: Autostop per il cielo
16.05 Film: La regina del »Polvere di...« (glas., ZDA 1975, i. Maureen Stapleton, C. Duming)

TMC
8.30 Nanizanka: Batman
9.00 Risanke in Ottovolante
10.30 Nan.: Truck Driver, Doris Day Show, 12.00 I misteri di Nancy Drew
13.00 Dnevnik TMC News
13.40 Dok.: Prijateljska narava
14.15 Variete: Amici mostri
15.10 Nanizanka: Autostop per il cielo
16.05 Film: La regina del »Polvere di...« (glas., ZDA 1975, i. Maureen Stapleton, C. Duming)

TV Koper
16.00 Film: Najboljša prijateljica moje žene (kom., ZDA 1952, r. R. Sale, i. Anne Baxter)
17.30 Dok.: Sodobna umetnost
18.10 Nanizanka: Na kalifornijskih cestah
19.00 Vsedanes - TV dnevnik
19.30 Nadaljevanka: Ryan
19.55 Nan.: Buck Rogers
20.40 Film: Dvoboj v Fort Smithu (western, ZDA 1958, r. Gordon Douglas, i. Hugh O'Brian)
22.20 Vsedanes - TV dnevnik
22.30 Glasbeni utrinek: Pavana za umrlo kraljično, Otožni valček
22.45 Film: Ta vražji Jeff Bolt (pust., ZDA 1973, r. Henry Levin)

TV Slovenija 2
17.40 Sova, vmes nanizanki Nenadni uspehi in Polnočni klici
19.00 Nad.: Modro poletje
19.30 TV dnevnik BIH
20.00 Videolestevica
20.25 Dok.: O raku
21.20 Umetniški večer: nemi film Madež (ZDA 1921, r. Lois Weber)

17.55 Film: Tra moglie e marito (kom., ZDA 1963, r. John Rich, i. Janet Leigh)
19.45 Aktualno: Dietro lo specchio (vodi Ivo Mej)
20.00 Vesti: TMC News
20.35 Nanizanka: Matlock
21.35 Variete: Specchio delle mie brame (vodita G. Magalli, Clarissa Burt)
23.30 Rubrika: Morski planet
0.15 Vesti: TMC News
0.35 Film: I contagiati (dram., ZDA 1974, i. Ed Nelson)
2.00 Aktualno: CNN News

TELEFRIULI
16.30 Nad.: White Florence
16.55 Kratke vesti
17.00 Risanke
18.00 Nan.: Adderly
19.00 Večerne vesti
19.30 Nan.: L'uomo che parla ai cavalli
20.00 Dok.: Zgodovina ZDA
20.30 Film: L'universo della scala C (kom.)
22.15 Rubrika: Ena rastlina na dan
22.30 Nočne vesti
23.15 Rubrika: Motor News
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.45 Kulturni koledarček; 7.45 Jutranjik; 7.50 Astrološki kotichek; 8.10 Morfej; 8.20 Block notes; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Hiti; 9.00 Turneje; 9.35 Glasbene želje; 9.15 M kot mladi; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Sanje o počitnicah; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Pesem tedna; 13.45 Edig Galletti; 14.00 Želja po glasbi; 14.33 Alphabet street; 16.00 Popoldne ob štirih; 16.05 Promocija plošče; 16.20 Kulturni koledarček; 16.50 Rock-slovar; 17.20 Beatlesi; 17.32 tropicana; 18.00 Discoteca; 18.30 Ista plaža...; 19.00 Souvenir d'Italy; 19.45 New age; 20.00 Nočni program.

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Srečanje z Jankom Ježem; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 New Age; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga: Kdaj se bo vam nasmehnila sreča?; 11.35 Kantavtorji; 12.00 Iz potovanja po Srednji Ameriki; 12.30 Lahka glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 S festivalov; 14.30 Življenju naproti; 14.50 Orkestri; 15.00 Nadaljevanka; 15.30 Novosti iz radijske diskoteke; 16.00 Moje najljubše knjige; 16.25 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Blues; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 8.05 Radio plus; 9.35 Turistični napotki; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujega tiska; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17.; 18.30 Varnostna kultura; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi; 21.05 Literarni večer; 15.40 Lepe melodije; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Gremo v naravo; 22.40 Večerna podoknica; 23.05 Literarni nočno.

RADIO KOPER (slovenski program)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val - Na rešet; 8.45 Informacije; 9.00 Souvenir d'Italy; 11.00 Hladno-Toplo-Vroče; 12.00 Tropicana; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Dance music; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.40 Pesem tedna; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Počitniški vrtljjak; 19.00 Prenos RS.

RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.45 Kulturni koledarček; 7.45 Jutranjik; 7.50 Astrološki kotichek; 8.10 Morfej; 8.20 Block notes; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Hiti; 9.00 Turneje; 9.35 Glasbene želje; 9.15 M kot mladi; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Sanje o počitnicah; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Pesem tedna; 13.45 Edig Galletti; 14.00 Želja po glasbi; 14.33 Alphabet street; 16.00 Popoldne ob štirih; 16.05 Promocija plošče; 16.20 Kulturni koledarček; 16.50 Rock-slovar; 17.20 Beatlesi; 17.32 tropicana; 18.00 Discoteca; 18.30 Ista plaža...; 19.00 Souvenir d'Italy; 19.45 New age; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 17.30 The story of...; 21.00 Radio ga ga.

Prireditve ob občinskem prazniku v Novi Gorici

Osrednja slovesnost bo 12. septembra

V Solkanu odkritje obeležja A. Komelu

V mesecu septembru na območju Nove Gorice in tudi nekaterih drugih občin oziroma naselij na Goriškem proslavljajo dogodke, ki so se odvijali v dneh po razpadu Italije, 8. septembra leta 1943. Tedaj se je pričela množična protifašistična vstaja domačega slovenskega prebivalstva, katere cilj je bila narodna osvoboditev, ne pa, denimo, komunistična revolucija. Narodno zavest so pozneje sicer izkoristili za prevlado ene same ideologije in politike, vendar pa je očitno, da je narodnoosvobodilni boj pomenil tudi polaganje temeljev nove suverene slovenske države, ki je zdaj v procesu utrjevanja.

V počastitev 9. septembra, praznika novogoriške občine, bo v soboto 12. septembra ob 13.30 uri slavnostna seja Občinske skupščine. Na njej bodo podelili tudi nagradi in priznanja občine zaslužnim posameznikom, ustanovam ali organizacijam, sledila pa bo otvoritev novega Doma novogoriških obrtnikov.

Zelo bogat in pester spored raznih prireditev in slovesnosti so pripravili v Solkanu, kjer bodo počastili krajevni praznik. V petek 4. septembra ob 18. uri bodo na ploščadi pred solkanskim pokopališčem odkrili spominsko obeležje znamenitemu Solkanu Andreju Komelu, plemenitemu Sočebanu. V prejšnjem stoletju je v avstrijski vojski služboval kar 37 let, dosegel čin majorja, v vojski pa se je zavzemal za uporabo slovenskega jezika, pri čemer je dosegel velike uspehe. Krajevna skupnost v Solkanu je izdala njegov življenjepis, ki ga je napisal zgodovinar dr. Branko Marušič. Napisal je tudi, "da je pomen Andreja Komela v njegovem prizadevanju, da bi v slovenski jezik uvedel tudi vojaško izrazoslovje. Nepopolna bibliografija njegovih samostojnih objav naštevaja 16 različnih naslovov. Komelove izdaje so v pretekli meri dvojezične, nemško in slovensko besedilo sta objavljena vzporedno. In še: s slovarjem slovenskega vojaškega jezika, ki je izšel pred petnajstimi leti, smo Slovenci dobili sodobno vojaško izrazoslovje. Ne more biti dvomov, da mu je prve temelje položil prav Solkanec Andrej Komel, plemeniti Sočeban." Ob odkritju spominskega znamenja zaslužne-

mu Solkanu bo govoril slovenski obrambni minister Janez Janša. Istega dne, torej v petek, 4. septembra, ob 19. uri pa bo v gledališki dvorani v Solkanu proslava v počastitev krajevnega praznika. Slavnostni govornik bo predsednik Občinskega izvršnega sveta Crtomir Špacapan.

V Solkanu pa bo še veliko drugih prireditev. Tako bo v soboto, 5. septembra, ob 8. uri pohod iz Solkana na Sveto goro in sicer po strelskih jarkih iz prve svetovne vojne. Istega dne ob 11. uri bo spust s padali s Sabotina. Zagotovo bo zanimiva tudi mednarodna soška regata, ki bo potekala v nedeljo, 13. septembra ob 11. uri. Start bo pri hidroelektrarni Solkan, cilj regate pa v Podgori v Italiji.

V nedeljo 6. septembra ob 16. uri bodo v Grajskem parku v Ozeljanu počastili 50—letnico ustanovitve I. Primorskega partizanskega bataljona Simona Gregorčiča. Prireditve bo posvečena 50—letnici ustanovitve bataljona, prazniku novogoriške občine in prazniku krajevnosti Ozeljan. Slavnostni govornik na proslavi v Ozeljanu bo Ciril Zlobec, član Predsedstva Slovenije.

Poudarimo naj še, da podjetje Mesna industrija Primorske (MIP), ki je s svojim razvojem veliko prispevalo k napredku novogoriške občine, proslavlja 45—letnico ustanovitve. Ob vhodu v podjetje bodo ob jubileju postavili okrog 1500 kilogramov težak kip bika, izdelan iz brona. Bik je delo akademskega kiparja Janeza Boljke in bo v prihodnje zaščitni znak velikega novogoriškega podjetja, ki vsako leto izvozi v Gorico in drugam v Italijo za okroglih 20 milijard lir mesa in mesnih izdelkov.

V našem prikazu seveda nismo mogli naštetih vseh prireditev, ki na območju Nove Gorice in drugod na Goriškem potekajo v počastitev dogodkov iz septembra leta 1943. Stoti obletnici rojstva skladatelja Marija Kogojca pa so namenjeni Kogojevi dnevi 92, ki redno potekajo in bodo trajali do 9. oktobra.

Marjan Drobež

Stoletnica rojstva Ludvika Zorzuta

Bil je planinec in pesnik

briških ljudi in zemlje

Če je res, da strani zgodovine ne pišejo samo cesarji, kralji, generali, dostojanstveniki in diktatorji, je tudi res, da je kultura nekega naroda mozaik, ki ga sestavlja nešteto kamenčkov. Težko bi jih prešteli, težko do milimetra izmerili kateri so bolj ali manj pomembni. Vsi skupaj namreč sestavljajo celostno podobo naše kulture.

Pred dobrim tednom, točneje 24. avgusta je minilo sto let, odkar se je v Medani, v Goriških Brdih rodil Ludvik Zorzut, planinec, pesnik, zbiratelj in preučevalec narodnega blaga. Na svet je prišel v isti hiši, kjer se je deset let pred njim rodil Alojz Gradnik rojak in

vzornik obenem. Oba sta v mladih letih vsrkavala utripe takratnega kmečkega življenja v Brdih. Utrip trpljenja, izkoriščanja, trdega dela na še bolj trdi opoki, utrip radosti in hrepenenja, ki ga kljub vsej trdoti okolja prinaša mladost. Oba sta te občutke shranila v sebi in jih v kasnejših letih, vsak na svoj način, Gradnik bolj umetniško dovršeno in izpoljeno, Ludvik bolj neposredno in po domače, ne me neč se za obliko ampak za neposrednost sporočila.

Pesmi, ki jih je ob Zorzutovi osemdesetletnici zbral in uredil Marijan Breclj, so nastajale dolga desetletja, bile raztresene po raznih revijah, časopisih, zbornikih. Največ jih je privrelo iz tankočutnega srca v Mariboru, kjer je avtor preživel dobri dve desetletji, med vojnami in kjer je nadaljeval, pri goriški podružnici Slovenskega planinskega društva začeto planinsko pot. Kot navdušen planinec in sposoben organizator je v letih 1945 - 49 pomagal postavljati temelje današnjemu Slovenskemu planinskemu društvu v Gorici.

Zorzut pa ni bil samo planinec ali samo pesnik. Bil je pozoren in predvsem spoštljiv zapisovalec ljudskega izročila, preučevalec krajevnosti, natančen in večkrat s hudomušno kritičnostjo prežet opazovalec življenja in novosti, ki so vdiral v njegovo iz otroških let shranjeno podobo Brd.

Ludvik Zorzut je bil, je in ostaja kamenček v mozaiku podobe slovenske kulture. Zato je prav, da se ga ob okrogli obletnici rojstva spominjamo. Kakor ne moremo mimo druge obletnice. Spomladi je poteklo že petnajst let, odkar je Ludvik v visoki starosti sklenil svoj življenjski krog in našel zadnji dom na griču nad Medano, zraven rojaka in vzornika Gigita Gradnika.

razna obvestila

Deželni odbor SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA prireja dogovorjeni sestanek v Dragi, na Opčinah in sicer v okviru Študijskih dnevo. Srečanja bo v soboto, 5. septembra ob 14. uri z dnevnim redom, ki naj določa smernice prihodnjih aktivnosti. Vabljeni vsi člani odbora, razsodišča in nadzornega odbora.

SPD Gorica priredi 20. septembra avtobusni izlet za člane in prijatelje na Lokve z ogledom znamenitosti Trnovske planote (ledena jama, Smrekova draga itd) in udeležbo na gobarskem prazniku. Prijave do 12. t.m. na sedežu društva in v trgovini Baucon v Carduccijevi ulici. Sedež društva je odprt ob sredah od 11. do 12. ure in ob četrtek od 17.30 do 19.30.

Sekcija VZPI-ANPI Dol/Jamlje, vabi na sestanek člane in nečlane sekcije. Sestanek bo jutri, v petek, 4. septembra 1992 ob 20. uri pri Croselliju v Jamljah.

kino

Gorica

VITTORIA 20.00-22.00 «Le amiche del cuore». Režija in igra M. Placido. Film je bil nagrajen na letošnjem natečaju Sergio Amidei v Gorici.

CORSO 18.00-22.00 «Duble impact - la vendetta finale». Van Damme.

VERDI Zaprt.

Tržič

COMUNALE Zaprt.

EXCELSIOR Zaprt.

Nova Gorica

SOČA 20.30 «Obračun v Malem Tokiju».

SVOBODA Šempeter 20.30 «Princ plime».

DESKLE Ni predstave.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

D'Udine - Trg sv. Frančiška 4 - tel. 530124.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Občinska lekarna št. 2 - ul. A. Manlio 14 a/b - tel. 480405.

pogrebi

Danes v Gorici ob 9.10 Adalgisa Zupel vdova Miniussi iz bolnišnice Janeza od Boga v Tržič, ob 9.55 Lidia Rijavez vdova Culot iz splošne bolnišnice v Devin - Nabrežino, ob 11. uri Modesto Ninin iz splošne bolnišnice v cerkev v Stražah in na glavno pokopališče ter ob 12.30 Dario Culot iz mrliške veže na glavnem pokopališču v Podturnu in na glavno pokopališče.

Tajnik PSI pojasnjuje stališče

Pokrajinski tajnik socialistične stranke Franco Stacul odgovarja na polemike, priporočila in nasvete predstavnika gibanja zelenih, Luciana Giorgia, ki so se te dni pšojavili v krajevem časopisu. V odgovoru Stacul navaja, da so pri pokrajinskem vodstvu PSI že začeli izvajati prav tista načela, za katere se zavzema Giorgi. Moralno vprašanje je bilo eno od osrednjih vprašanj pokrajinskega kongresa in tudi kasnejše dejavnosti, navaja Stacul, ki meni, da mora sodstvo brez kakršnegakoli vmešavanja nadaljevati s preiskavo proti osumljencem prilaščanja javnega denarja in podkupovanja.

Stacul navaja, da se ne strinja s stališči in napadi glavnega tajnika PSI Craxija na sodstvo ter kritizira pisanje glasila stranke Avanti v zadevi.

Ni mogoče po drugi strani, ugotavlja Stacul, proti osumljencem izvajati nekakšnega ljudskega sodišča, oziroma vse predstavnike političnih strank smatrati za tatove.

Tatovi so z goriškega gradu odnesli celo zbirko starinskega pohištva

Muzejske zbirke, zgodovinski spomeniki, umetniška dela so nasploh slabo zavarovana pred tatovi. Tudi v Gorici je tako, bi lahko sklepali po drzni tatvini, ki so jo neznanci opravili v noči od ponedeljka na torek na goriškem gradu, od koder so odpeljali kakih deset starinskih stolov, štiri stare mize, skrinjo, možnar in menda še nekaj drugih predmetov iz šestnajstega in sedemnajstega stoletja.

Ukradene predmete so odnesli iz različnih prostorov gradu. Tako so bile mize nameščene v nekdanjem zaporu, nekaj pohištva je izginilo iz grofove sobe, možnar je bil spet v drugem prostoru.

Po izbiri predmetov sodeč, je mogoče sklepati, da gre za takojmenovano krajo po naročilu. Z drugo besedo, zlikovci so zelo natančno izbirali predmete, ki so jih nato odnesli in, kot kaže, odpeljali z dostavnim vozilom.

V notranjost so prišli skozi stranska vrata. Nočnega obiska se je v torek zjutraj zavedla blagajničarka ob vhodnem stolpu, Daniela

Zamparo. Z zunanje strani je hotela odpreti vhod v grajske prostore, tako kakor običajno, vendar ji to ni uspelo. Že to je dalo misliti, da se je ponoči zgodilo nekaj posebnega. Ko so le nekako uspeli priti v notranjost je bilo takoj jasno, da so bili na delu tatovi. Vrata so bila namreč zaprta z notranje strani.

Vest je ostala en dan prikrita, morda tudi zaradi tega, ker so preiskovalci računali, da bi lahko v tem času prišli na sled tatovom.

Zadnji podvig opozarja, da bo treba čimprej narediti marsikaj za zavarovanje kulturnih spomenikov in muzejskih zbirk. Na gradu so sicer po vandalskem dejanju pred časom namestili alarmne naprave, vendar kot se zdi, samo v nekaterih prostorih.

Kolikšna je vrednost ukradenih predmetov, zaenkrat še ni znano. Prav gotovo pa se ne da oceniti samo skozi komercialno vrednost. Bolj pomembna je njihova umetniška in zgodovinska vrednost, kajti gre za predmete, ki so pravzaprav unikati.

Mala nezgodna kronika

Ženska ranjena v nesreči na Korzu

Trčenje med motorčkom in avtom

V križišču Korza Italia in ulice Pitteri se je včeraj okrog 9.30 zgodila hujša prometna nesreča, v kateri se je ranila 66-letna Nadia Scotti. Sprejeli so jo na zdravljenje v goriško splošno bolnišnico s prognozo ozdravitve v enem mesecu zaradi precej hudih poškodb na glavi, močnega šoka in zloma zapestja na desni roki. Scottijevo, ki stanuje na Korzu Italia 126 je z avtom zadel 53-letni Claudio Sclauzero iz Gorice, ul. Garzarolli 189. Zdi se, da je do nesreče prišlo medtem ko je Scottijeva prečkala cesto. Preiskavo o nesreči vodi prometna policija. Pa še tole. Ponesrečenki so priskočili na pomoč gasilci in jo z njihovim rešilcem prepeljali v bolnišnico.

Okrog 16. ure pa je v križišču ulic Leopardi in Brigata Casale prišlo do trčenja med motorčkom, ki ga je upravljal 39-letni Francesco Gambino iz Gorice in avtomobilom fiat 126, ki ga je vozil 57-

letni Bruno Sirch iz Gorice. Skupil jo je Gambino, ki so ga zaradi številnih udarcev odrgnin in drugih poškodb pridržali na zdravljenju deset dni.

Strelišče odprto

Občina Doberdob sporoča, da se bodo tudi v septembru odvijale strelske vaje na vojaškem poligonu nad Selcami. Vaje v tem mesecu bodo še danes, 3., 4., 7., 8., 9., 16., 22., 28., 29., 30.

Ob omenjenih dneh je prepovedan dostop na ožje območje poligona, zavarovali pa bodo tudi dostopne poti.

Kakor smo pred dnevi poročali, so na območju številnih občin v FJK pred kratkim skrčili ali dočela odpravili vojaške služnosti. Zaenkrat še ni povsem gotovo, če bo ta objekt ukinitili.

Odmevi na sobotni zločin v Vrtovinu

Med prepirom in prerivanjem je izvilkel nož in ga zabodel

Prebivalce Vrtovina in okoliških krajev je v soboto zvečer pretresla vest o umoru Maria Lozarja, ki ga je z nožem smrtno ranil 66-letni Adolf Radko Lozar iz Vrtovina, ki je zdaj v priporu v Novi Gorici.

Včeraj zjutraj je dežurna preiskovalna sodnica v Novi Gorici, Darinka Kogoj na srečanju z novinarji pojasnila potek sodnega postopka v odnosu do osumljenca, ki je v priporu.

Po členu št. 46/I Kazenskega zakonika Slovenije osumljeni tvega zaporno kazen od 5 do 15 let.

Do spora, prerivanja in tragičnega epiloga naj bi prišlo menda zaradi banalnega vzroka.

Po do zdaj znanih okoliščinah, ki sicer niso iz uradnih virov, naj bi se napadalec razburil, ker se menda ni mogel odpeljati z mopedom. V prepričanju, da mu ga je kdo namerno pokvaril, je začel razsajati po vasi in loviti do-

mnevne storilce. Prilomastil je tudi na dom Maria Lozarja in se tu, v kuhinji, zapletel v prepir z gospodinjjo. Prepir je zbudil Maria Lozarja, ki je prišel v kuhinjo in s težavo pomiril razburjenega možakarja ter ga pregovoril naj vendar gre domov. To je osumljenec menda tudi naredil, vendar naj bi ob tem začel dražiti še psa. To naj bi bil razlog da je Mario Lozar prišel za njim in ob tem drugim srečanju naj bi se dogodila tragedija. Napadelec ni zbežal, ampak je na kraju počakal prihod policije iz Ajdovščine. Iz Ajdovščine je prišel tudi dežurni zdravnik, dr. Matija Božič, vendar za Maria Lozarja ni bilo več pomoči.

Ob dogodku v Vrtovinu so se ljudje spomnili na podobno tragedijo, ki se je zgodila pred leti v bližnjem Ozeljanu, kjer je neprištevni oče umoril mladoletna otroka in si potem sodil sam.

Od Kanala, Zemona in Tolmina do Cankarjevega doma Veliko glasbenega užitka na letošnjih Kogojevih dnevih

IVAN SILIČ

Letošnji Kogojevi dnevi predvidevajo osem koncertov in večer iz poezije Cirila Zlobca ob sodelovanju glasbenikov, ki bo na gradu v Dobrovem, koncerti pa: v Kanalu štirje, po eden pa v Zemonu na Vipavskem, Tolminu, v Cankarjevem domu v Ljubljani in zaključni v Kulturnem domu v Novi Gorici. Med pretehtano sestavljenimi programi nudi letošnji festival tudi nekaj najnovejših del slovenskih skladateljev, ki bodo doživela svojo prvo izvedbo; tako Hommage a Kogoj Janija Goloba, Terra nostra za godala, rog in orgle in Pro et contra za dva kontrabasa Marjana Gabrijelčiča, prva javna izvedba Suite Primoža Ramovša, šest pesmi za pevske zборе Sama Vremšaka, dve zborovski pesmi Larise Vrhunc in De Sonata Janeza Gregorca.

Prva koncerta sta bila: 28. avgusta v dekanijski cerkvi v Kanalu, kjer je orkester »Pro arte« iz Ljubljane vodila Nada Matošević, sodelovala pa Hubert Bergant na orglah in Jože Kocijančič na rogu, drugi pa naslednjega dne v dvorcu Zemonu na Vipavskem, kjer sta svoj recital imela klarinetist Piet-

ro Cavaliere in pianist Mario Galeani; izvajala sta dela P. Hindemitha, S. Prokofjeva, M. Ruždjaka, Ch.M. Widorja in W. Lutoslawskie-

ga. Koncert v Kanalu pa je prikazal dela domačih skladateljev: Fantazijo in fugo na motive A. Hajdriha - Jadransko morje, že omenjeni Hommage a Kogoj J. Goloba in Terra nostra Marjana Gabrijelčiča ter Srebotnjakove izvrsto instrumentirane Slovenske ljudske pleske. Žal pa so okolnosti nanesele, da sem lahko prisostvoval le drugi polovici sporeda - Gabrijelčičevi Terra nostra in Srebotnjakovim Slovenskim ljudskim plesom. Za Gabrijelčičevo delo moram reči, da me je impresioniralo v svojih posameznih sestavinah, ki s svojo izrazno dinamičnostjo pritegnejo in prepričljivo učinkujejo. Pogrešam pa večje strnjivosti v celotno napetostno zgradbo. Izvedba je bila dobro pripravljena in skladno vodena, interpretacijsko plastična, za kar zaslužijo vse priznanje orkester za dirigentko, ki je zopet potrdila svoje sposobnosti in muzikalnost svoje narave, kakor Hubertu Bergantu in hornistu Joži Kocijančiču. Srebotnjakove Slovenske ljudske pleske pa bi malokdo izvedel s tako ritmično intenziteto, kakor jih je tokrat ta precizno delujoči in konsentno interpretirajoči orkester.

Priprave PDG na gledališko sezono 92-93

Primorsko dramsko gledališče se že pripravlja na prve predstave v novi sezoni. Premiera mladinske igre Čudežni Kamen Alenke Goljovšek v režiji Katerine Pegan bo 17. septembra, prva abonmajska premiera Glorije Ranka Marinkovića v režiji Janeza Pipana pa bo v oktobru.

Od 4. do 12. septembra bo PDG ponovilo vpis abonmaja. Letos bo možnost vpisa prvič tudi v Trstu in Gorici. Interesenti se lahko obrnejo v Trstu na Zvezo kulturnih društev v Ul. sv. Franciška, v Gorici pa na Kulturni dom v Ul. Brass 20. V dogovoru z abonenti, ki bodo vpisali predpremierski abonma (predvidoma ob sredah), bo gledališče organiziralo prevoz na predstave.

V Braziliji predstavili knjigo o Benečiji

V San Paulu v Braziliji poteka 12. izvedba bienala knjige. Na manifestaciji, ki sodi med najpomembnejše mednarodne pobude v tem sektorju, sodeluje kar 950 razstavljalcev iz vseh krajev sveta. Razstavljenih je nad 130 tisoč knjig v skupno 230 standih.

Med številnimi knjigami bodo v italijanskem standu obiskovalci našli tudi na knjigo, ki jo je izdala Zveza slovenskih izseljencev Furlanije-Juljske krajine s sodelovanjem Deželne ustanove za probleme izseljenstva. To je knjiga z naslovom »La comunità senza nome, la Slavia friulana alle soglie del 2000« (Skupnost brez imena, Beneška Slovenija na pragu leta 2000), ki sta jo napisala Ferruccio Clavara in Ricardo Ruttar in ki opisuje zgodovino in perspektive slovenske skupnosti v osrčju naše obmejne dežele.

Knjigo so ob prisotnosti številnega občinstva, med katerimi je bilo veliko izseljencev iz naših

krajev, predstavili na razstavišču v sredo, 19. avgusta. Pri tej pobudi sta poleg Zveze slovenskih izseljencev sodelovala Italijanski kulturni inštitut, ki mu predseduje prof. Ivano Marchi, in Italijansko-brazilski kulturni inštitut, ki ga vodi prof. Bobbio. Predstavitvene slovesnosti se je med drugimi udeležil tudi italijanski konzul v San Paulu Massimo Bellelli. O problematiki Beneške Slovenije ter sploh slovenske manjšine v Italiji ter o vprašanjih, s katerimi se soočajo zlasti slovenski izseljenci iz Benečije, je spregovoril eden od avtorjev knjige Ferruccio Clavara.

Prisotnost naše skupnosti na tako pomembnem, pa četudi tako oddaljenem knjižnem sejmu predstavlja spodbudno priznanje neenim prizadevanjem za narodnostno uveljavitev. Posebno priznanje pa gre Zvezi slovenskih izseljencev.

glosa

jože pirjeverc

»Kaj za to, če te moja samoodločba uniči«

14. avgusta je Herald Tribune povzel iz Los Angeles Timesa članek, ki ga je napisal Michael Reisman, profesor mednarodnega prava na Yale Law School. Glede na to, da je Yale ena od najboljših ameriških univerz, si predstavljam, da Reisman ni človek brez ustreznega znanstvenega ugleda in znanja. Zato toliko bolj preseñe, da je očitno - ve mogel nastopiti z argumenti, ki vzbujajo začudenje, če ne celo zaprepasčenost. Njegovo razmišljanje, ki nosi naslov: »Kaj me briga, če te moja samoodločba uniči«, je posvečeno dogodkom v bivši Jugoslaviji, o kateri avtor - kot je očitno - ve pre malo ali nič. Ve samo, da je to dežela, kjer je na kupu živelo mnogo etničnih skupin, ki da so jih demagogi z bitjem svojih tam-tamov prepričali, naj v svoje tribalne pesmi vtkejo »samoodločbo« in jih s tem zagnali v bratomorno vojno. Pri tem omenja samo Slovenijo in Hrvaško, češ da sta začeli agitirati za secesijo, ki sta jo s pomočjo Nemčije tudi izpeljali. »Rezultat je, da je bivše jugoslovansko ozemlje maškerada idealov, ki jih je gojil Wilson (ameriški predsednik, ki se je ob koncu prve svetovne vojne zavzemal za pravico samoodločbe habsburških narodov) in zasmeh človeških pravic«. Po mnenju Reismana, ki je prepričan, da se Wilson obrača v svojem grobu, bi morala svetovna javnost, ko je postalo očitno, da se začenja Jugoslavija drobiti, poseči in jo prisiliti, da ostane skupaj. Zunanji dejavniki bi morali prispevati k oblikovanju notranjih političnih ureditev, ki bi zagotovili stabilnost, gospodarsko trdnost in predvsem učinkovitost človeških pravic. »Če bi posamezne republike hotele, potem naj bi se Jugoslavija spremenila v konfederacijo.«

Reisman se v svojem razmišljanju, ki sem ga povzel v glavnih točkah, opoteka od napake do napake: predvsem nič ne ve o jugoslovanski zgodovini, ki jo je skozi sedemdeset let zaznamoval boj med hegemonizmom srbskega naroda in težnjami manjših narodov, da se mu postavijo po robu. Zanj je slovenska in hrvaška odločitev za samostojnost refleks ne-

kega iracionalnega nacionalizma, ne pa dolgega zgodovinskega procesa, ki se je začel prav zato, ker Wilson na pariški konferenci l. 1919 ni znal ali ni mogel dosledno uveljaviti svojih principov o samoodločbi. Kakšno pravico do samoodločbe je imel na primer slovenski narod v času razpada habsburške monarhije, ko pa je bil še v veljavi Londonski sporazum iz leta 1915, ki je obljubljal Italiji velik del njegovega ozemlja? Kaj so lahko Slovenci v tistem trenutku storili, razen da so sprejeli zaščito srbske krone brez kakršnihkoli pogojev in s tem prepustili svojo usodo na milost in nemilost Beogradu? Jugoslavija je nastala na temeljih, ki so bili v zasmeh pravici do samoodločbe in je to osnovno napako nosila v sebi do svojega bridkega konca.

Vsega tega prof. Reisman očitno ne ve. Kakor ne ve tudi, da je mednarodna javnost (beri Washington) do konca branila celovitost Jugoslavije, se pri tem poživžgala na kršenje človeških pravic na Kosovu, stavila na karto vojske in boljševisitične Srbije in s tem preprečila oblikovanje prav tiste konfederacije, za katero sta se zavzemali še spomladi l. 1991 Slovenija in Hrvaška. V svoji ignoranci ne ve, da bratomorne vojne na Hrvaškem in v Bosni niso sprožili tisti, ki so se zavzemali za samoodločbo, temveč tisti, ki so jo hoteli preprečiti v imenu »svete srbske zemlje«. Nima pojma o razlikah med slovensko, hrvaško in bosansko etnično stvarnostjo (da o makedonski niti ne govorimo), temveč vsepriek deli nauke, kot da bi bilo mogoče spraviti različne situacije vedno in povsod v isti kalup. Nevarna površnost, ki je v marsičem prispevala, da je mednarodna skupnost tako klavarno odpovedala pri soočanju z jugoslovanskim problemom. Čeho so plačali nedolžni hrvaški in muslimanski ljudje, prepuščeni srbskim klavcem, ki so že leta 1989 peli: »Slobo daj salate, ima mesa, klat čemo Hrvate«. A prof. Reisman v slonokoščnem stolpu svoje Yale Law School jih ni slišal.

Likovna »Reka umetnosti« te dni v Palači Costanzi

Iz Moderne galerije na Reki je pred dvema letoma prišla pobuda o izmenjavi izkušenj na likovnem področju med Reko in Trstom, mestoma, ki sta si geografsko precej blizu, a sta si bila v preteklosti (pa tudi danes) v nekatereh pogledih krepko narazen. Če so, kot so, določeni politični ali gospodarski razlogi za občasna trenja, potem bi jih na področju umetniške ustvarjalnosti ne smelo biti, menijo tisti, ki so se odločili, da si bosta mesti izmenjevali likovne razstave. Umetniški napori, zlasti v figurativni umetnosti ali glasbi, ne poznajo meja, pa naj gre za politične ali geografske, zgodovinske ali upravne meje. Te napore je treba ovrednotiti in izkoristiti vse možnosti, da se uveljavijo.

Lani je zamisel doživela svojo prvo in nadvse pozitivno izkušnjo, ko so na Reki predstavili pet tržaških slikarjev. To so bili Ceri-Kervischer, Kravos, Schiozzi, Sofianopulo in Vecchiet. Razstava, ki so ji dali ime »Kvintet«, je bila nadvse ugodno sprejeta. Letos je na vrsti Trst, da gosti reške likovnike. Tako so v galeriji Pala-

če Costanzi te dni odprli razstavo petih umetnikov srednje in mlajše generacije z naslovom »Fiume d'arte« (Reka umetnosti). Razstava bo odprta do 18. septembra po sledečem urniku: ob delavnikih (razen ponedeljka) od 10. do 13. in od 17. do 20. ure, ob nedeljah pa od 10. do 13. ure.

Svoja dela razstavljajo Mauro Stipanov, Maja Franković, Goran Štimac, Danino Božić in Klas Grdić. Stipanov je najdlje na prizorišču reške likovne ustvarjalnosti in v svoji abstraktni likovni govorici sledi vzoru svojega velikega učitelja Romola Venucciija. Frankovićeva se pretežno ukvarja z risbo in grafiko. Štimac je nekako razpet med kiparstvom in slikarstvom, Božić pa se prav tako ne zadovoljuje samo z eno vrstjo likovne umetnosti ter se rad spušča v osvajanje prostora preko tridimenzionalnih predmetov. Svojo umetniško ustvarjalnost izraža preko predmetov, to je z uporabo lesa ali kovinskih delov, tudi Grdić. Vseh pet umetnikov ima za sabo bogato razstavno preteklost in na najboljši način predstavlja likovni izraz Reke.

Zanimiv izbor iz Ribniške dragocene likovne zbirke v Moderni galeriji

JIRI BEZLAJ

Najbrž je povsem nemogoče prešteti vse likovne kolonije, ki jih organizirajo razne občinske kulturne skupnosti, vaška kulturna društva in celo zasebni gostilničarji vsepovsod po Sloveniji. Največkrat ima ta oblika srečevanja umetnikov predvsem družaben značaj. Slikarji v taki koloniji malo debatirajo, veliko pijejo, kaj malega naslikajo in organizatorju v zameno za gostoljubje prepustijo kakšno neambiciozno naslikano delce za okras občinske pisarne ali vaške krčme. Ribniška vsakoletna poletna srečanja pa so že koj na začetku pred več kot desetimi

leti daleč prerasla pivsko-družabno tradicijo likovnih kolonij. Sprva je bilo zamišljeno, da naj bi kparji ustvarjali iz lesa in delavnicah mojstrov suhe robe in iz gline pri domačih lončarjih, slikarji pa naj bi se inspirirali pri krajevnih značilnostih. Toda že kmalu je ta koncept postal preozek in je umetnike preveč omejeval.

Zagnanim in sposobnim organizatorjem je uspelo zagotoviti razmere za izjemno delovno vzdušje in rezultati tega so bili seveda kvalitetni izdelki. Ribniški kulturni animatorji so se po pomoč obrnili na znane likovne kritike, ki so svetovali, katere umetnike naj se povabi, kritično ovrednotili us-

tvarjena dela in napisali strokovne tekste v katalog, ki je izšel po vsakem srečanju. Na začetku so sodelovali predvsem z Aleksandrom Bassinom in dr. Levom Menasejem, zadnja leta pa z direktorjem ljubljanske Moderne galerije dr. Juretom Mikužem. Tudi sicer so ribniška podjetja postala pomembni sponzor Moderni galeriji. Celotno v času, ko je šlo gospodarstvu izredno slabo in so delavci prejemali izredno nizke dohodke, Ribničani niso prenehali z dopolnjevanjem svoje bogate likovne zbirke. Del te zbirke - predvsem dela, nastala v zadnjih letih - je ta hip na ogled v Moderni galeriji. Gre za resnično dragoceno zbirko, ki med drugim vsebuje marsikatero izjemno kvalitetno sliko ali skulpturo nekaterih vodilnih umetnikov srednje generacije in številnih mladih, ambicioznih talentov, ki so s svojim delom že zaznamovali našo likovno sceno. Morda je prav v odprtosti za še nepreverjeno, za eksperiment, za iskanja mladih umetnikov največja vrednost ribniškega srečanja, ki je za slovitim mednarodnim simpozijem Formo vivo prav gotovo najpomembnejše tovrstno srečanje na Slovenskem.

Ramovš Consort gre v Bratislavo

Ansambel za staro glasbo Ramovš Consort v zasedbi Marjana Benčina (sopran), Klemen Ramovš (kljunasta flavta) in Dada Ruža (čembalo) bo nastopil v soboto, 5. septembra na festivalu srednjeevropskega baroka v Bratislavi. Ramovš Consort goji predvsem glasbo baroka, to je glasbo, ki je nastajala od začetka 17. stoletja do Mozartovih predhodnikov sredi 18. stoletja, s svojim repertoarjem pa posega tudi precej nazaj, v čas zgodnje renesanse. Na nastopih uporablja izključno instrumente, ki so izdelani po vzorcu originalov, v nizki intonaciji in netemperirani uglastitvi, kar mu omogoča avtentično zvočnost.

Ivan Pregelj

TOLMINCI

IL.

Lovrenca Kragulja so prijeli na polju pri košnji. Prosil je, naj ga puste domov, da se preobleče. Vojaki ga niso umeli in so ga odgnali, kakor je bil. —

*

Tinče Munih s Stopca bi se bil skoraj izrezal. Na Mostu so ga prijeli.

»Petač!«

Da ni Petač, je dejal. Vprašali so Fortunata Helerja. Potrdil je, da ni. Nekdo, ki je bil že povezan, se je zasmel. Tolminski birič je vprašal Tinčeta, če je Munih, Krčmar na Stopcu.

»Sem!« je povedal Tinče.

Vojaki so ga zavezali. Bilo mu je všeč, da so ga našli na Mostu in ne doma. Zaradi žene. —

Anže Rink je sedel tih in molčič pri Helerjevi teti. Molil je tiho, da bi vojaki nanj pozabili. Pa je skozi okno videl, da so se napotili k njemu na dom. Videl je svoje otroke, ki so prijokali iz hiše. Tedaj je vstal in šel. Stopil je vojakom naproti, stegnil roke in zavpil:

»Tu sem! Vežite me. Nisem se skrival. Kaj hodite z vojsko name, z orožjem in vrvimi? O, le peljite me! Moje solze in solze mojih malih naj pridejo nad vas in vaše otroke!«

Vojaki so se mu smejali. Kakor Simon Cireneec je pristopil njegov prijatelj Heler s polnim vrčem cividinca. In Anže je izpil do dna. —

*

Matej Jarc v Ladrh je sedel z družino pri kosilu, ko so prišli ponj. Zajel je mirno še dvakrat in jim ponudil, naj prisedejo. Vprašal je, kaj hočejo. Govoril je nemško, umeli so ga in bili vljudni. Kot župan, je dejal, se ne da gnati skozi vas. Zmajali so z glavo. On pa je branil svojo čast in dosežel, da ga niso zavezali. Šel je z vojaki, kakor da ga ne ženejo, kakor da jih vodi on sam. Vso pot do Tolmina se je pomenkoval z njimi. V pricestni krčmi jim je dal za vino. —

*

Antona Božiča v Podmeltu so pričakali, ko je še zvonit večer. Otroci so mu prihiteli praviti. Zvonil je mirno do konca, potem pa je šel skozi zakristijo k župniku Murovcu in ga prosil, naj ga spove. Spovedan se je dal prijeti. Vprašal je vojake, ali bo Grahovski Golja dobil svoj Judežev denar. Niso vedeli. —

V soboto prvega junija okoli poldne je Kobelov Vrbanček izdrl sestrici zadnji mlečni zob, ga pobral dekletcu v roko in dejal:

»Saj ni nič bolelo.«

»O, je bolelo,« je rekla deklica in zajokala naglas, ko je pljunila kri. Brat jo je potolažil:

»Vrži ga hitro čez rame!«

Dekletce je poslušalo in vrglo zob čez ramo. Pa je rekla:

»Miš, miš, vzemi lesenega, prinesi koščene!«

Tako se je utolažila in strahoma gledala, kdaj pride po zob bela miška z rdečimi očmi.

»Ni miške,« je rekla tožljivo.

Brat je ni slišal. Zagledal se je bil v množico ljudi, ki je prihajala po cesti. Vojaki so gnali upornike. Tedaj je zaklicalo iz ljudi:

»Vrbanček, Mičca!«

Otrok je opazil očeta. Kobal je bil zvezan. Za trenutek je obstal

in zastrmel na svoja otroke. Tedaj ga je sunil vojak s puško po poti:

»Naprej!«

V tistem trenutku je prečudno zatulil mali Kobalov sin. Po opičje naglo se je zaprašil v vojaka, se obesil nanj in mu zagrizel zobe v golo roko. Vojak je zaječal in zaklel. Nato je sunil, da je otrok odletel čez cesto in obležal vznak. Kobal je zarjul in s vrgel z vsem telesom na vojaka. Od vseh strani so padli s kopiti nadenj in ga potisnili krvavega naprej...

Vrbanček pa je obležal na cesti. Droben curek krvi mu je pritekel čez ustnice, zavedel se je in odprl zdravo oko proti sinjinam neba. Bele meglice je gnal predsončnik, visoko. Otrok pa je ležal brez misli, brez bolesti. Mičca je strmela. Potem je zajokala in bežala. Prišla je stara mati in vzela ranjenega otroka na roke. Ni jokala. Njej in drugim po Tolminskem so tiste čase usahnile vse solze...

*

Nekako dve sto mož je komisijska z vojaštvom polovila. Delo jim je šlo od rok. Če drugega ne, nekaj so stanov imenitno naredili. Mapi nemreč, ki sta kazali površje tolminske zemlje, pa listino z imeni glavnih vodij v uporu in najhujših krivcev. Pa saj so jim šli tudi ljudje sami na roko. Preplašeni so izdajali, drugi so se očitno maščevali za silo, ki so jo trpeli, ko so morali v upor. Miha Gregor iz Modreja. »Zažgali so mi,« je dejal, pa da ne ve, kdo. Ali so mu grozili? »So! Melinc, mesar v Tolminu.« Fortunat Heler na Mostu je bil bolj prizanesljiv. Vedel je povedati le, da nič ne ve. Kar je povedal o Tinčetu s Stopca, ni bilo v škodo nikomur. Zato mu niso

verjeli, da nič ne ve. Sicer bi mu bili vendar sosedje uporniki zažgali...

Dveh glav vojaki niso našli. Ne Petra Duše ne Jakoba Defacisa...

Božični večer leta 1713

Na Ljubinj pri Kavčiču se pet otrok tišči peči, v njih sredi sedi stara Kavčičeva mati. Sama je ostala z vnuki. Zato je tolikanj gub na njenem licu, zato je njena beseda trda, kakor bi govorila mačeha. Dva rožna venca so že odmolili in zdaj hočejo otroci, naj mati pove o Materi božji, ki jo je udaril galjot, da je zajokala.

»Ne! Molimo še,« hoče žena.

Pa molijo v tretje. Že v tretje žalostni del. Kako bi starka molila: ki si ga Devica rodila? Nemore ji prošnja čez ustnice, da bi ne mislila nanj, ki ga je rodila pa je v tolminski ječi umrl. Odmolili so in otroci so sitni, hočejo zgodbo o Materi udarjeni. Mati pripoveduje:

»Želi so pri Matevžiču na Kozariščah. Rajni Arnac je potem narisal, kako je bilo. Po desetino so prišli biriči, pa je rekel Matevžič: 'Ježeš, dekleta, premajhne snope ste naredile, kont Menin bo hud.' Pa so začeli biriči pobirati snope. Največji jim je bil premajhen in nalagajo mesto enega po tri. Nalagajo, pa ni konca. Je le rekel Matevžič: 'Hentajte, ali ne bo preveč? Ne boste zvozili!' Birič ga je udaril. Matevžič je dejal: 'Mati božja je videla, da si me po krivici.' Pa je skočil birič in udaril Mater božjo v znamenju čez obraz, da je zajokala in so ji prave solze pri-

tekle. Pa je rekel Matevžič: 'Zdaj veš še ti, Mati božja, kaj so tolminski galjoti.' Pri tisti priči je postal birič črn ko oglje pa kakor pes je začel lajati. Arnac je vse narisal, snope, Matevžiča, biriča in Mater božjo, kako se joče. Kadar pojdemo na Mengore, boste videli.«

*

Pri Kragulju na Modrejcih sedi Tončka z materjo za pečjo. Tončka zadnje čase nič več ne kašlja, tudi boli je nič več. Ne more jesti, ne more govoriti, ne more ležati. Za pečjo sloni ves dan pa zebe jo. Misli sama vase, vedno eno, misli in ne ve, kam. Tončka moli, da bi ućakala vsaj polnoči. Žeja jo. Kraljeva Tina je obljubila, da ji prinese vode, ki si je v njej duhovnik pri darovanju prste umil⁽¹⁾. Prečudno je Tončki v slast tista voda. Tončka govori v sanjah z rajnim očetom, kakor da ni umrl, z bratom Lovrencom, kakor da je doma, z Vidučevim Tonetom, kakor da je prišel vasovat. In še z onim lepim in močnim fantom govori, ki jo je čez Savo nesel. Čez vodo jo je prenesel, potem pa je šel drugam, v Volče, k Matkovi Tini. Sram jo bodi! Ljudje se bodo suvali s komolci, ko pojde v cerdev z Janezom. Sram jo bodi! Tedaj bolnica trudno zaječi. Neka mrzla roka, se ji zdi, ji je legla na glavo.

»Teta! Ljuba teta! Nisem mogla! On je drugo izbral!«

Dekle obupuje, si očita, da je sinu rajne tete izdala. Kar tako čudno se je vzela ta vera vanjo.

Tedaj vstopi v sobo njena mati in jo nagovori:

»Tončka, Kraljeva je prinesla vode.«

Tončka se ne gane. Mrtve ji strmijo oči v praznoto, blede ležijo ob telesu sušičaste roke.

»Tončka!« vzklikne mati in vidi, da je dekle izdahnilo. »Kakor oče,« vzdihne žena in se prekriza: »Bog ji daj mir in pokoj!«

*

Županja Jarčeva v Ladrh je podojila otroka in ga položila v zibel. Starejša dva ne spita še, Matejček in Tinica. Županja požene zibel, ker se mali drami. Matejček in Tinica jo gledata in morata tišati, da dete zaspi. Malo prej je rekla materi Tinica:

»Mati, jaz vem, zakaj so očeta zaprli. Grd je bil, gospode je hotel ubiti.«

»Ni bil grd, ni bil, nesrečni otrok,« se je razžalostila mati.

Zdaj je v mislih pri možu. Vedno je v mislih pri njem. Pa se žena plaho zgane. V steni škrtaja. Večna ura je⁽²⁾. Žena trpi. Obhaja jo strah in temna slutnja ji ledeni kri.

»Jezus, Marija, reši Mateja! Naj ga ne obsodijo!«

Večna ura poje v steni. Otroka sta jo tudi začula, iščeta vprašujoče z odprtimi usti v mater. Potem pa zajočeta obupno, oba hkrati, Matejček in Tinica. Zunanekdo potrka.

»Luka, za božjo voljo,« spozna županja sosedja.

»Ne ustraši se preveč, Tina —« deje mož.

»Za božjo voljo —«

»Gašperja so ti ogrizli volkovi. Težko bo še kaj z njim,« pove sosed.

»Hvala Bogu,« vzdihne tiho županja.

Strah se ji razbežal iz duše. Pomenilo je prej le bratu njene-mu, ne pa očetu njenih otrok.

*

Pri Kobalu mežika v sobi, kjer spita otroka, žalostno plamenček mrliške sveče. deklica Mičca spi pokojno, ne ve, da umira bratec Vrbanček, ki ga varuje stara mati. Otroku se blede. Mati ga drži za roko. Otroka je groza. Pada, pada.

»Držite me, mati, držite!«

»Saj te držim, otrok, saj te držim,« ponavlja ihteče stara žena in skuša dati otroku piti. Bolni piše, se zave, leži tiho in vpraša kakor odrasli ljudje:

»Mati, ali res moramo krivico odpustiti?«

»Seveda moramo. Bog je gljotom odpustil, še ko so ga na križ pribili.«

»Mati, jaz pa ne morem.«

»Ljubi otrok, ne govori tega,« steče žena.

»Jaz bi vojake in vse pobil,« škriplje otrok z zobmi.

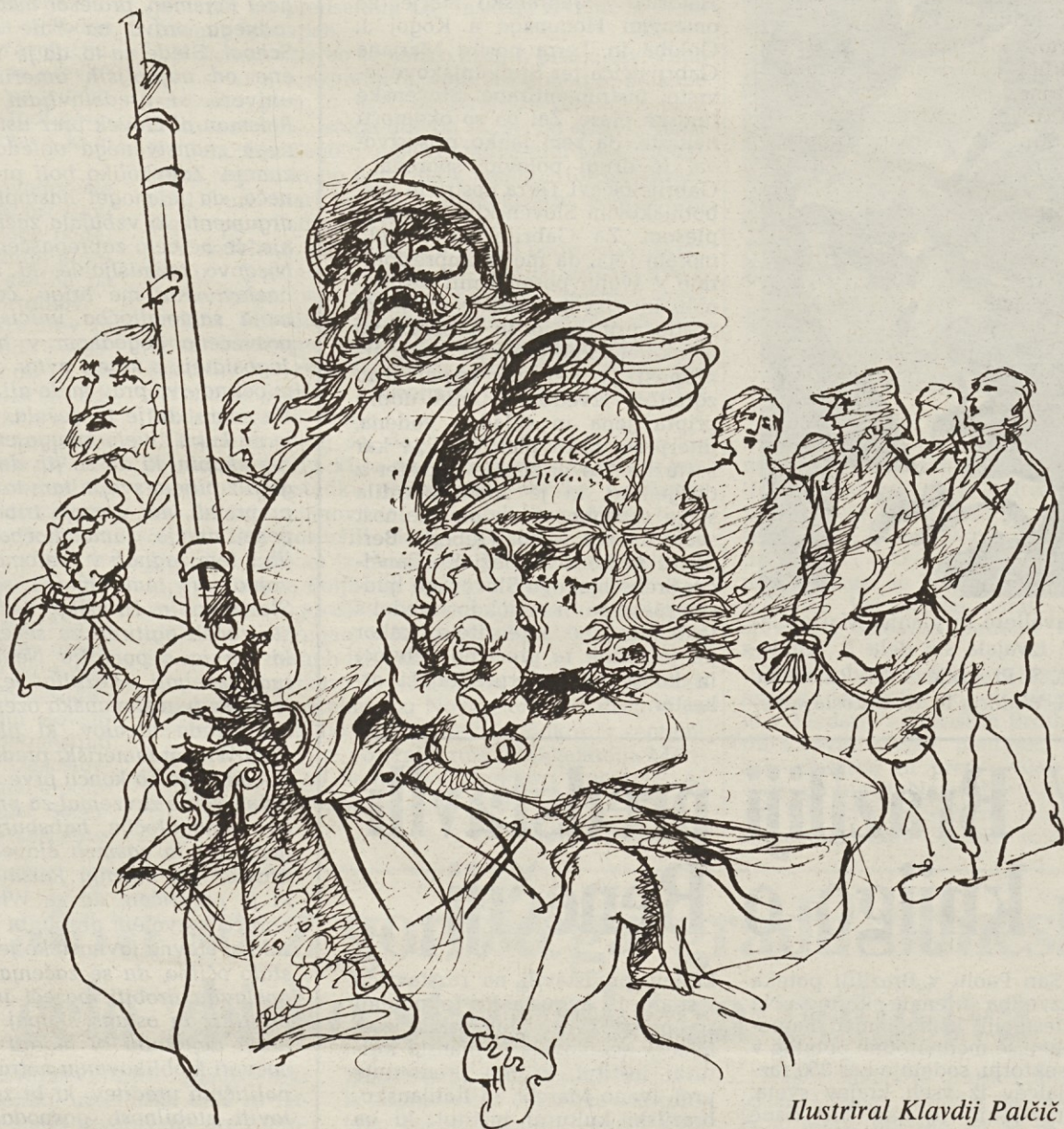
»Moj Jezus, kaj so napravili z otrokom,« lomi žena z rokami. »Kaj boš, otrok. Vojaki so reveži. Ukažejo jim, pa morajo tepsti, suvati in vezati.«

»Mati, bi pa one ubil, ki so ukazali.«

»Bog se joče, otrok, ko tako govoriš,« pogovarja mati. »Ti sam, Vrbanček, zdaj Boga v obraz tepeš. Odpusti, pozabi! Bog bo vesel, kakor da si ga pobožal.«

(se nadaljuje)

(1) vode, ki si je v njej duhovnik pri darovanju prste umil: Isto ljudsko vero je pisatelj pozneje porabil v noveli: Moja krivda, moja največja krivda (Izbrani spisi III, str. 256).
(2) Večna ura je: črv, ki gloje v lesu.

Ilustriral Klavdij Palčič

Slovenski nogomet v vseh treh pokalih

V 1. kolu evropskih nogometnih pokalov bo imela Slovenija predstavnike prav v vseh treh tekmovanjih. SCT Olimpija je uspešno opravila predkolo tekmovanja za pokal evropskih prvakov, Maribor Branik za pokal pokalnih zmagovalcev, Belvedur Izola pa se je neposredno uvrstila v pokal UEFA.

SCT Olimpija se bo 16.in 30. septembra pomerila z Milanom, Maribor Branik z Atleticom iz Madrida, Izola Belvedur pa z Benfica iz Lizbone.

Norma - SCT Olimpija 0:2 (0:1)
STRELCA: Zulič (26), Djuranovič (80).

SCT OLIMPIJA: Simeunovič, Podgrajski, Englaro, Zulič, Hadžialagič, Vrabac, Benedejčič (Žibret), Djuranovič, Ubavič, Želko (Protega), Topič.

1. TEKMA: 0:3.

Ljubljancani so tudi na povratni tekmi dokazali, da so za razred boljši od Estoncev. Prvi gol je dosegel Zulič, ko je izkoristil odlično podajo Želka s prostega strela. Na 2:0 je povišal Djuranovič. Akcija je v 80. minuti začel hitri Benedejčič. Ko je prodrl v domači kazenski prostor je žogo nesebično

podal Djuranoviču, ki je gol dosegel z razdalje približno 12 m.

Domači niso imeli nobene priložnosti. Skušali so s strelji od daleč, toda ljubljanski vratar Simeunovič je bil zelo zanesljiv.

Hamrun - Maribor 2:1 (1:1)
STRELCA: Brincat (36), Tarana (38), Brincat (59).

MARIBOR BRANIK: Dabanovič, Šterbal, Ratkovič, Tarana, Lukič, Križan, Šimundža (Čirič), Binkovski, Bičakčič, Križanič (Gajser), Bakula.

1. TEKMA: 0:4.

Vijoličasti si niso zaslužili poraza. V vetrovnem vremenu so bili najmanj enakovredni gostiteljem. Prvi gol so dobili s prostega strela, ko si je prekršek sodnik izmisлил. Brincat je z 20 m prek živega zidu zadel desni zgornji kot vrat. Veselje domačih se še ni poleglo, ko je Tarana dosegel skorajda povsem enak gol. Domači so prešli v vodstvo v drugem polčasu, nato pa so Mariborčani imeli vrsto priložnosti za izenačenje, zadnjo pa v 78. minuti, ko je Bičakčič z razdalje 3 m streljal visoko.

(Bojan Kavčič)

V 2. kolu italijanskega pokala senzacija v Ceseni Sampdoria izločena!

ITALIJANSKI POKAL			
2. kolo	1. tekma	2. tekma	Kvalif.
Ternana - Milan	0:4	2:6	Milan
Udinese - Cagliari	0:2	4:4	Cagliari
Inter - Reggiana	4:3	4:2	Inter
Perugia - Fiorentina	0:1	1:3	Fiorentina
Taranto - Roma	1:4	1:3	Roma
Verona - Brescia	3:2	1:1	Verona
Modena - Napoli	0:3	0:3	Napoli
Torino - Monza	3:2	1:0	Torino
Pescara - Bari	3:3	2:3	Bari
Cesena - Sampdoria	1:2	1:0	Cesena
Lazio - Ascoli	4:0	1:0	Lazio
Venezia - Atalanta	2:0	1:2	Venezia
Lecce - Parma	0:1	1:1	Parma
Genoa - Ancona	1:2	5:1	Genoa
Andria - Juventus	0:4	1:1	Juventus
Pisa - Foggia	0:1	2:2	Foggia

RIM — Neverjetno! Sampdoria, osvajalec pokala pokalnih zmagovalcev, je že po 2. kolu izpadla iz italijanskega pokala. Izločil jo je drugoligaš Cesena, ki je sinoči doma zmagal z 1:0, potem ko je v Genovi izgubil z 2:1. Odločilni zadelek je za gostitelje v 27. min. drugega polčasa dosegel Leoni. Novemu trenerju Sampdorie, povratniku v Italijo, Sven Goran Erikssonu trda prede.

Venezia je z golom, doseženim v podaljšku, odpravila Atalanto, ki je

prvo tekmo, kot znano, izgubila brez boja.

V spektakularnem srečanju na stadionu Friuli v Vidmu sta se Udinese in Cagliari razšla pri izidu 4:4, kar ustreža Sardincem, ki so doma zmagali z 2:0. Cagliari je že vodil z 2:0 in 3:2, nato pa so Videmčani v razburljivem finišu z dvema goloma Nappija celo povedli, a v podaljšani zadnji minuti je končni rezultat za goste postavil Francescoli. Cagliari je pokazal boljšo organizacijo dela,

njegovi igralci pa večje tehnično znanje.

UDINESE - CAGLIARI 4:4 (1:2)
STRELCI: Herrera (24), Oliviera (33), Branca (40), Calori (56), Firicano (79), Nappi (85 in 89), Francescoli (92).

UDINESE: Giuliani, Pellegrini, Orlando, Sensini, Calori, Kozminski, Rossitto (Marronaro), Manicone (Vanolli), Branca, Dell'Anno, Nappi.

CAGLIARI: Ielpo, Napoli, Festa, Bisoli, Firicano, Pusceddu, Moriero (Sanna), Gaudenzi, Francescoli, Herrera (Cappioli), Oliviera.

PARI PRIHODNJEGA KOLA
Torino - Bari; Cesena - Lazio; Venezia - Parma; Genoa - Juventus; Milan - cagliari; Inter - Foggia; Fiorentina - Roma; Verona - Napoli.

Za SP: Belgijci boljši od ČSFR

PRAGA — V kvalifikacijski tekmi za nastop na nogometnem SP leta 1994 je Belgija v Pragi z 2:1 (1:0) premagala ČSFR in je po treh tekmah brez izgubljene točke na vrhu lestvice 4. skupine. V zadnji minuti prvega dela so Belgijci povedli po avtogolu, za ČSFR je v 72. min. izenačil Kadlec, sedem minut pred koncem pa je za Belgijo dosegel gol Czerniatynski.

Italijana svetovna prvaka v tandemu

VALENCIA — Gianluca Capitanu (21 let) in Federico Paris (23 let) sta na svetovnem kolesarskem prvenstvu na pisti osvojila zv tandemu zlato kolajno. V finalu sta z 2:0 prepričljivo premagala češkoslovaško dvojico Hargas-Buran. Bron je pripadel Avstralcema Pednu in Dewu, dosedanja svetovna prvaka Raasch in Pokorny pa sta bila le četrti.

Za Parisa in Capitana je to že drugi naslov, saj sta na SP slavila zmago že leta 1990 v Maebashiju, Paris pa je skupaj s Faccinijem zmagal tudi leta 1989 v Lionu.

Italijane je osrečil tudi bron Fanellijsa za motorji med profesionalci.

V keirinu je zlato kolajno osvojil Nemec Hubner, Italijan Ceci pa je bil le četrti.

Chiappucci zmagal Martini pa izbral

BARDOLINO — Italijanska kolesarska ekipa profesionalcev je z dirko v Bardolinu sklenila tekmovanja v okviru priprav na nedeljski nastop na cestnem SP, selektor Martini pa je sporočil, da bosta v nevhvaležni vlogi rezerve v Španijo odpotovala Colagè in Feresin. Včerašnjo dirko tradicionalnega pripravljalnega triptiha (kolesarji so 17,2 km dolgo progo prevozili enajstkrat) je v šprintu osvojil Claudio Chiappucci pred kolegom v reprezentanci Argentinom, Ghirrotom in Chiocciolijem, Baldato in glavnina pa so na cilj prispeli z 12 sek. zaostanka.

Svetovni prvak Bugno, ki se je sporazumno z Martinijem odrekel včerašnji dirki, je izjavil, da se bo sicer na SP trudil, da ohrani naslov, vendar pa, da se ne čuti v formi in se zato nima za edinega kapetana moštva. Zdru se mi, da so nekateri moji tovariši iz reprezentance boljše pripravljeni, zlasti velja to za Ghirotta in Chiappuccija, je dejal Bugno.

Na odprtem teniškem prvenstvu ZDA v New Yorku Favoriti (za zdaj) vsi naprej

NEW YORK — Uvodno kolo je na velikih mednarodnih teniških turnirjih, kakršno je odprto prvenstvo ZDA, ki šteje za veliki slam, že po tradiciji kolo presenečenj, vendar pa so se do zdaj dvoboji v Flushing Meadowu odvijali v znamenju rutine. Napetost je vsekakor načela živce nekaterih izmed favoritov, ki so se morali truditi več od pričakovanega. To velja zlasti za Couriera, Beckerja in Navratilovo, ki je le v tretjem nizu strla odpor Staffordove.

V ZDA je odpotovalo sedem Italijanov, v 2. kolo pa so se uvrstili Camporese, Pozzi, Pescosolido in Nargiso, izpadli pa so Furlan, Caratti in Pistolesi. Najbolje se je izkazal Pozzi, št. 61 na svetu, ki je premagal Izraelca Mansdorfa, 23. na lestvici ATP.

Pomembnejši izidi 2. dne:

Moški: Pozzi (It) - Mansdorf (Izr) 6:7, 6:4, 6:2, 5:7, 6:1; Nargiso (It) - Goriz (Šp) 6:4, 6:1, 6:3; Leconte (Fr) - Reneberg (ZDA) 6:4, 3:6, 6:1, 6:2; J. McEnroe (ZDA) - Schapers (Niz) 6:4, 6:0, 6:0; Boetsch (Fr) - Cerkasov (SND) 6:4, 6:1, 7:6; Champion (Fr) - Pistolesi (It) 6:4, 6:3, 6:2; Agassi (ZDA) - Pernfors (Šve) 6:2, 6:4, 6:1; Pescosolido (It) - Lopez (Šp) 6:1, 6:4, 5:7, 6:7, 6:3; Edberg (Šve) - Mattar (Br) 7:5, 7:5, 6:2; Ferreira (J.Afr) - Arrese (Šp) 3:6, 7:5, 6:3, 6:3.

Ženske: Navratilova (ZDA) - Stafford (ZDA) 4:6, 6:1, 7:5; Sanchez (Šp) - Savcenko (Let) 5:7, 6:2, 6:2; Meški (SND) - Dechaume (Fr) 4:6, 6:0, 7:6; Zvereva (SND) - Graham (ZDA) 6:3, 6:2; Capriati (ZDA) - Jagerman (Nem) 7:5, 6:2.

André Agassi, zmagovalac v Wimbledonu, je v 1. kolu premagal Šveda Pernforsa

Maradona ni naprodaj!

NEAPELJ — »Maradona ni naprodaj. Argentinski nogometaš je vezan s pogodbo z Napolijem, bil je sklican na priprave in ga ne mislimo odstopiti,« tako je včeraj dejal podpredsednik Napolija Punzo.

Včeraj je namreč v Neapelj dopotovala delegacija kluba iz Seville, da bi se pogajala o odstopu Maradone. Kot pa je jasno dejal Napolijev podpredsednik, od tega ni bilo nič.

Zmaga Ljubljane
KOPER — V vnaprej odigrani nogometni tekmi 4. kola SNL je Ljubljana včeraj na stadionu v Šiški s 2:1 premagala mestnega tekmeca iz Viča Svoboda in s 6 točkami začasno dohitela SCT Olimpijo, ki v nedeljo gostuje na Bonifiki. Svoboda, za katero bo po nekaterih virih ponovno zaigral Tone Hrovatič, ki je pred leti igral tudi za Koper v takratni drugi zvezni jugoslovanski ligi, do nedavnega pa je bil trener Svobode, je povedla z golom Cerimoviča v prvem polčasu, Ibranič (tudi bivši nogometaš Kopra) je izenačil, Milošević pa je Ljubljani zagotovil zmago. (Kreft)

Kar 6.000 abonmajev
TRST — Pri Triestini so do včeraj prodali že kar 6.007 abonmajev, torej tisoč v enem samem dnevu. Ugodne cene, udoben stadion in nedeljska zmaga v Comu nedvomno prispevajo k uspešni prodaji.

V uvodni tekmi nogometnega memoriala bratov Husu Primorje ni imelo lahkega dela

PRIMORJE - GAJA 1:0 (0:0)

STRELEC: v 89. min. Mičlaucich.

PRIMORJE: Babič, Luksa, Trampuš, M. Štoka, Sardoč (od 46. min. Milani), Savarin, De Marco, Mičlaucich, P. Štoka, Auber, Antoni.

GAJA: Paxa, Capolino, Calzi, Gabrielli, Giursi (od 46. min. Vengust), Gelussi, Manuelli, Neppi, Gombač, Košuta, Ghiotto (od 46. min. Ricci).

Kot že vrsto let bomo tudi letos na proseškem pravokotniku v okviru memoriala bratov Husu pričali zanimivim predprvenstvenim tekmam med vsemi slovenskimi ekipami s tržaškega ozemlja. Na torkovi otvoritveni tekmi sta se pomerili ekipi proseškega Primorja in padriško-gropajske Gaje (na sliki) in kot je razvidno že iz rezultata samega, je bila zmaga za favorizirane domačine vse prej kot lahka. Gaja je namreč s požrtvovalno in borbeno igro zdržala vse do 89. min, to je prav minuto pred končnim zvižgom, ko je Mičlaucich v kazenskem prostoru spretno preigral branilca in vratarja ter tako zatresel mrežo.

V prvem polčasu sta si bili ekipi enakovredni, je Mičlaucich v 26. min. ni imel sreče, ko je prečka odbila njegov prosti strel z roba kazenskega prostora. V drugem polčasu je Pri-

morje vseskozi obdržalo terensko premoč. Strelji na vrata Antonija, De Marca in samega Mičlaucicha iz velikih razdalj pa so bili netočni. Gaja se je branila urejeno in poskusila tudi nekaj protinapadov, vendar resnejših priložnosti ni pripravila. Tako je prav pri koncu Mičlaucich le po-

tisnil žogo v mrežo in rešil domačine pred neznanko 11-metrovk. (Š.M.)

V sinočnji drugi tekmi turnirja pa je Vesna po streljanju 11-m s 5:4 odpravila Primorec. Po regularnih 90. min. je bil izid 0:0.

DANAŠNJI SPORED
San Marco - Breg (20.30)

V Vidmu predstavili letošnjo nogometno amatersko sezono

V nekem videmskem hotelu so v torek predstavili novo »amatersko nogometno sezono«, ki se bo skoraj za večino amaterskih lig pričela že ta mesec, in sicer 27. t.m.

V promocijski ligi bosta dva naša predstavnika, Juventus in Primorje, ki bosta imela tudi juniorski ekipi. V 1. amaterski ligi bosta zastopali slovenske barve Vesna in Zarja, v drugi pa Kras in Primorec (v skupini D) ter Breg in Sovodnje (v skupini F).

PROMOCIJSKA LIGA
Skupina B
Spored 1. kola (27.9.): Aquileia - Cormonese; Costalunga - Union 91; Flumignano - JUVENTINA; Ruda - Varmo; Lucinico - San Luigi; PRIMORJE - Pro Fiumicello; Valnatisone - Gonars; Trivignano - Fortitudo.

1. AMATERSKA LIGA
Skupina B
Spored 1. kola (27.9.): Edile Adriatica - Torinese; Isonzo - Villanova; Piedimonte - VESNA; Cividalese - Isonzo San Pier; Mossa - ZARJA;

Opicina - Portuale; Staranzano - Ponziana; San Marco Sistiana - Pro Romans.

2. AMATERSKA LIGA
Skupina D
Spored 1. kola (27.9.): Lavarianese - KRAS; PRIMOREC - Don Bosco; Lestizza - Zaule Rabuiese; Ronchis - Bertiole; Romans - Camino; Aurisina - Talmassons; Santamaria - Morsano; Zompicchia - Castionese.

Skupina F
Spored 1. kola (27.9.): Muggesana - Fincantieri; Medea - Domio; Fossalon - Roianese; BREG - Fogliano; Pro Farra - Moraro; Audax - Villesse; Poggio - Pieris; SOVODNJE - Capriva.

DEŽELNI MLADINCI
Skupina C
Spored 1. kola (26.9.): S. Giovanni - Itala SM; Trivignano - Ronchi; Fortitudo - JUVENTINA; S. Luigi VB - Lucinico; Pro Gorizia - Costalunga; S. Sergio - Monfalcone; Union 91 - S. Canzian; Cormonese - PRIMORJE.

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Letna naročnina za 1992 znaša 276.000 lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 450 SLT (dnevna 22 SLT). Letna prednaročnina 5.000 SLT za tiste, ki jo poravnajo do 29. 2. 1992. Ziro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT Sežana - Partizanska 75 a, telefon 067/73360; Fax 067/72441.

Oglasi: 1 trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni 120.000 lir; ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Juljske krajine agencija PUBLIEST Srl (vsak dan od 8.30 do 12.30), Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji podružnice SPI; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, tel.-fax 216155 vsak dan od 9. do 13. ure razen sobote.

primorski

dnevnik

četrtek, 3. septembra 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190 - FAX 0432/730462

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Goriški odbojkarji Imse se intenzivno pripravljajo na C-1 ligo

Valprapor s polno paro

Slovensko moško odbojko bo v prvenstvih italijanske odbojarske zveze na najvišji ravni letos zastopala briško-šlandreška šesterka Valpraporja, s potrjeno sponzorizacijo tvrdke Imsa. Nabiranje moči pred nastopom v zahtevnem državnem prvenstvu C-1 lige se je v društvu pričelo že pred desetimi dnevi, igralci pa z marljivostjo na delu dokazujejo, da se dobro zavedajo, kako težka in odgovorna naloga jih čaka, hkrati pa se v boj za točke nameravajo podati čimbolje pripravljeni, zavedajoč se, da ponoven nastop v državni ligi predstavlja v željah odbojnikov začetek novega plodnega ciklusa uspehov, ne pa zgolj nagrada za uspešno lansko sezono v C-2 ligi.

Člani in mladinci so ves prejšnji teden z vadbo na odprtem (člani so trenirali na atletski stezi Fabretto, mladinci pa v športnem centru na Vrhu) pridobivali osnovno kondicijo, zdaj pa se že potijo v telovadnici, člani na pripravah v Kranjski gori, mladinci pa v športni dvorani goriškega Kulturnega doma. Člani, ki jih bo tudi letos treniral Tržičan Lorenzo Zamò, bodo danes tudi že odigrali prvo trening-tekmo s slovenskim ligasem OK Bled, pred pričetkom prvenstva, do katerega manjkata v bistvu še dva meseca, pa bodo nastopili tudi na tekmovanju za italijanski pokal za B in C ligo.

Velika novost je v tem, da bo Valprapor Imsa letošnje domače tekme spet odigral v domači telovadnici v Štan-

drežu, kjer se bodo v prihodnjih dneh začela dela za adaptacijo dvorane pravilnikom odbojarske zveze. Tla bodo na pobudo slovenskega društva popolnoma obnovili, saj jih bodo pokrili s sodobnim sintetičnim podom »mondoflex«, dogodek pa bodo tudi primerno proslavili 17. tega meseca z organizacijo prijateljske tekme med Valpraporom in ekipo juniorske lige (under 20) padovskega prvoligaša Charro.

Kot pomemben korak na poti h krepitvi moške odbojke, ki je naša paradna panoga na Goriškem, lahko označimo tudi dogovor o programskem sodelovanju na mladinskem področju med Valpraporom in Sočo. Gre za štiriletni načrt, po katerem bosta društvi združili moči med dečki (letnika 1977 in 1978) in naraščajniki (1979 in 1980). Skupno ekipo dečkov bo upravljal Soča (trener je Milovan Bulič), naraščajniško vrsto pa Valprapor (trener Dušan Boško). Gre za pameten dogovor (vsako društvo zase bi le s težavo zbralo dovolj igralcev iste starosti), s katerim bo tem mladim fantom omogočeno, da bolje razvijajo svoje igrske sposobnosti, za društvi pa bo pomenilo koristno racionalizacijo dela, vrh vsega pa bosta šesterki v svojih kategorijah tudi veliko močnejši.

Na sliki: zbrani člani in mladinci

Balinarski turnir za memorial E. Furlan

Zanimivi boji

V nedeljo je balinarski odsek ŠD Primorje priredil mednarodni balinarski turnir v spomin na dolgoletnega člana Edija Furlana, katerega se je udeležilo kar 16 ekip.

Zaradi slabega vremena je bil organizator prisiljen odigrati prvi dve koli v pokritem balonu v Ri-biškem naselju. Potemtakem je bil zaradi omejenega števila igrišč spremenjen tudi sistem tekmovanja, saj se je tokrat igralo po izločilnem sistemu od osmine finala dalje. Največje presenečenje uvodnih srečanj je bila izločitev prve postave Primorja (domaćini so prijavili kar štiri trojke) v postavi Blažon, Ferluga in Giralardi, ki je veljala za enega izmed favoritov, na račun šlandreškega Maka, ki je z učinkovito igro v drugem kolu spravil na kolena še nabrežinski Sokol. Prav malo je manjkalo, da bi se Figeljve ekipa uvrstila v finale, saj je v polfinalu nato po izredno izenačenem obračunu le s točko razlike (10:11) klonila pred drugo postavlo domačinov (Coverlizza, Bertuzzi in Suban). Ključ podviga Šlandrežcev nedvomno tokrat lahko iščemo v složnosti in uigranosti, ki je doslej vse prepogostoma manjkala v ekipi Maka.

Končno prvo mesto je zaslužen osvojil Portuale, kateri z nastopajočo postavo (Divo, Stocovaz in Battain) res ni mogelzaočarati. Njegova premoč je bila razvidna predvsem v finalu, ko je z neoporečnim 11:1 premagal Primorje B. Zaradi manj osvojenih točk v polfinalu je na četrtem mestu pristalo Primorje C v postavi Danieli, Silbela in Gulič. Ob prisotnosti po-

kojnikove družine je pri nagrajevanju v znak sočutja predstavnik zmagovalca odstopil krasno trofejo Edijevemu sinu.

Na večernem tekmovanju dvojic, ki ga je pred kratkim priredilo društvo Monopolio iz Trsta, sta predstavnika Sokola Guštin in Micheli zasedla solidno deveto mesto. Po dveh začetnih zmagah sta s 6:11 klonila v osmini finala proti dvojici San Giovannija.

V torek in sredo pa se je odvijalo pokrajinsko prvenstvo trojic C kategorije, katerega se je udeležilo le 22 ekip. Od petih slovenskih društev (Zarja, Gaja, Polet, Sokol in Nabrežina), ki so vključene v federacijo, so bile na prvenstvu prisotne le postave nabrežinskega Sokola, ki je poleg Milčanov vpisal tri svoje trojice. Že ta podatek nam zgovorno priča, da je Sokol izredno aktivno in resno društvo in da je vzdušje v ekipi sproščeno in prijetno. Z razliko od ostalih naših društev, smo doslej letos zasledili Sokolove predstavnike skoraj na vsakem tekmovanju, ne samo pokrajinskega a tudi deželnega merila. Od treh zastopnikov se je v torek najbolje odrezala trojka v postavi Micheli, Širca in Stanissa, ki si je s spodletelo potezo v zaključni fazi srečanja na neverjeten način zapravila uvrstitev v polfinale. (Z.S.)

obvestila

ŠZ DOM
obvešča, da je v teku vpisovanje za Športni teden, ki bo od 7. do 11. t.m. Prijave vsak dan od 16. do 18. ure v Kulturnem domu in na sedežu ZSSDI do jutri, 4. t.m.

ŠD POLET - KOTALKARSKA SEKCIJA
obvešča, da bo pričetek začetniškega kotalkarskega tečaja v torek, 8. t.m. ob 16.00 na Poletovem kotalkališču (na Pikelcu). Tel. 211758.

ŠD KONTOVEL - SEKCIJA MINIBASKET
sporoča, da je vadba minibasketa na odprtem igrišču Kontovela (v primeru slabega vremena v telovadnici) vsak dan od 17.00 do 18.00 za letnike 1983/84/85 in od 18.00 do 19.00 za letnike 1982/81/80 ter ob ponedeljkih, sredo in petkih za letnika 1986/87 od 16.00 do 17.00.

NK BOR
obvešča, da bo sestanek s starši in z otroki letnikov 1983/84/85 (kategorija cicibani), ki se ukvarjajo z nogometom, v četrtek, 10. t.m. ob 17.30 v Borovem športnem centru v Trstu. Vabljeni!

ŠK KRAS IN KD RDEČA ZVEZDA
prirejata v nedeljo, 6. septembra, tekmovalni planinsko-orientacijski pohod po zgornji občini. Udeležijo se ga lahko ekipe, sestavljene od 4 do 6 članov, ne glede na starost. Zbirališče in vpisovanje ob 8.30 v društvenih prostorih v Saležu.

ŠZ SLOGA - PLANINSKI ODSEK
vabi planince, športnike in rekreativce v nedeljo, 6. t. m., na tradicionalni spominski pohod Bazoviški junaki. Zbirališče in vpisovanje v Bazovici pred spomenikom NOB ob 9.45, odhod ob 10.15. Žigovanje izkaznic, podeljevanje značk in polaganje vencev pri spomeniku bazoviškim junakom. Pohod traja približno tri ure in pol.

KOŠARKARSKA SEKCIJA ŠD POLET
sporoča, da se je pričel tečaj minibasketa za fante in deklice, ki so rojeni v letih od 1981 do 1986. Vadbja je vsak dan na odprtem igrišču Prosvetnega doma na Opčinah (v primeru slabega vremena v telovadnici Pristanških delavcev pri Briščkih), kot sledi: od 14.45 do 15.45 za letnike 1986/85/84 in od 15.45 do 16.45 za letnike 1981/82/83. Tečaj vodi Andrej Vremec. Za vse informacije se lahko obrnete na Poletov sedež v Prosvetnem domu na Opčinah vsak dan, razen nedelje, od 10.30 do 13.00 (tel. 213403).

SK BRDINA
vabi na 1. kraški bike slalom, ki bo 13. t.m. v Repnu pri nogometnem igrišču s pričetkom ob 10. uri. Vpisovanje bo 3. ter 4. septembra od 20. do 21. ure na sedežu kluba na Opčinah, Proseška ulica 131. Za informacije tel. na št. 212859 in 299573.

ŠZ BOR
obvešča vse tiste, ki se želijo udeležiti začetniškega namiznoteniškega tečaja ZSSDI v Zgoniku od 7. do 11. septembra (tečaj bo vsak dan od 9. do 17. ure, v ceno 70.000 lir tečajnine je vračunano tudi kosilo), da jim bo v primeru potrebe zagotovljen prevoz iz mesta v Zgonik in nazaj. Informacije od 17. do 20. ure v uradu SZ Bor (tel. 51377).

iz planinskega sveta - iz planinskega sveta - iz planinskega sveta

Pohod po Karniji

Še skoraj nedotaknjena narava, ši-
rne zelene planjave, s katerih se dvigajo spoštljive stene večkrat težko dostopnih vršacev, sorazmerno lepo vreme in vesela družba, so bili krona šestdnevne krožne pohode po Karnijskih planinah, ki ga je letos organiziralo SPDT. Petindvajset, dolgih pohodov navajenih tržaških planincev, med katerimi so bile tudi tri planinke iz Kopra in Sežane, ena pa iz Ljubljane in katerim so se na poti pridružila še dva mlada planinca iz Doline, je prejšnji teden prehodilo dolgo pot od Ravascletta do Ravascletta in uživalo ob neizmernih lepotah planin v Karniji.

Že prvi dan, v soboto, 23. avgusta, je izletnike čakala dolga pot. Skoraj devet ur so hodili iz Ravascletta do koče Marinelli pod najvišjo goro Karnije Coglians. To so premagali naslednji dan in se potem spustili do koče Lambertenghi. Od tu jih je vodila pot po avstrijskem ozemlju in sicer po dolini Valentin do mejnega prehoda Monte Croce Carnico. Brez postanka in brez počitka po že itak napornem pešačenju pod ostniji Cogliansa, so izletniki ubrali pot na Pal Piccolo in od tam dalje na goro Timau do planšarije Pramasio, kjer jih je sprejela prijazna upravnica in napolnila krožnike, ki so jih planinci na mah izpraznili.

Čakal jih je še vzpon na prelaz Cervesa in dolga hoja do Cason di Lanza pod goro Zermula, nedaleč od Tablje. Od tu so se potem vračali po isti poti do kraja Timau in po nočnem počitku, do Ravascletta, nekateri še peš, ostali, ki so bili že malo utrujeni, pa so izkoristili priložnost in se do Ravascletta peljali z avtom.

Pohod se je potem zaključil pri društvenem prijatelju Sergiu D'Infantiju, kjer se je vsa vesela družba zbrala na družabnosti, ki je trajala v pozni popoldan. Čakal jih je potem samo še povratek domov v splošno zadovoljstvo vseh, ki so se tega lepega izleta po Karnijskih planinah udeležili. O pohodu po stezah Karnijskih Alp bomo še podrobneje poročali.

Izlet na Dobrač

Še nekaj dni nas loči od nedelje, 13. t.m., ko se bomo z avtobusom popeljali do Beljara v Avstriji in od tam po lepi panoramski cesti do podnožja Dobrača, najbolj razgledno goro v Beljaških Alpah. SPDT prireja namreč tak lažji izlet, ki je primeren za vse, saj je dostop do vrha Dobrača izredno lahek. Nekateri udeleženci jo bodo z najvišjega parkirišča ubrali na vrh po stezi, ki prečka južno pobočje gore, ostali, ki rajši hodijo po položnih po-

teh, lahko uberejo varianto po lepi, razgledni makadamski cesti, ki prav tako pripelje do vrha, kjer stoji križ in si potem ogledali še obe kapelici, stari več kot 300 let. Prav pod vrhom stoji televizijska antena, pod njo pa dobro založena planinska koča, ki jo upravlja beljaško planinsko društvo.

Za izlet na Dobrač je še nekaj razpoložljivih mest v avtobusu, zato vsi tisti, ki mislijo priti, naj kar pohitijo. Nastal je sicer nesporazum, da so že vsa mesta oddana, kar pa ne drži. Vpisovanje se nadaljuje na ZSSDI v uradnih urah (tel. 635627). Izlet vodi Lojze Abram.

Spominski pohod »Bazoviški junaki 1992«

Kot smo že javili prejšnji teden v tej rubriki, prireja športno združenje Sloga tradicionalni spominski pohod »Bazoviški junaki«, ki bo v nedeljo, 6. t.m., s pričetkom ob 10.15. Pol ure prej se bodo udeleženci zbrali v Bazovici pred vaškim spomenikom padlim v NOB. Pohodniki se bodo podali proti Jezeru, potem v Drago, odkoder se bodo mimo Peska in Gročane povzpeli na Kokoš. Sledila bo spominska svečanost pred spomenikom padlih junakov na bazovski gmajni.

SPDT vabi svoje člane in somišljenike, da se pohoda polnoštevilno udeležijo.

Tekmovanje z gorskimi kolesi

Še se krešejo mnenja, ali spada gorsko kolo v območje planinstva ali pa gre le za trenutno modno muho, dejstvo je, da na naših poteh po planinah vedno pogosteje srečujemo gorske kolesarje, ki se poganjajo po strmih stezah, ali pa se spuščajo po gozdnih in travnatih poteh. In ker ni mogoče mimo tega najnovejšega pojava osvajanja planin z gorskim kolesom, so odgovorni pri Smučarskem klubu Brdina prišli na misel, da priredijo pravo tekmovanje z gorskimi kolesi. V nedeljo, 13. t.m. bo zato »Prvi kraški bike slalom«, torej slalom z gorskimi kolesi v dolini blizu nogometnega igrišča v Repnu. Prireditelji vabijo k polnoštevilni udeležbi, saj bodo tekmovalci tekmovali v posameznih starostnih kategorijah, na progi, ki bo znatno krajša za najmlajše. Na voljo so tudi bogate nagrade in priznanja. Začetek tekmovanja bo ob 10. uri.

V okviru »Kraškega bike slalama« prireja SK Brdina tudi družabnost s plesom, ki bo v soboto, 12. t.m., v Prosvetnem domu na Opčinah z začetkom ob 17. uri.

Slavje na Snežniku

Planinsko društvo Snežnik iz Ilirske Bistrice je sredi avgusta slavilo visok

jubilej: 85-letnico obstoja in delovanja. Ob tej priložnosti je v nedeljo, 16. avgusta, na vrhu Snežnika bila svečana proslava te izredno pomembne obletnice, na kateri se je zbralo veliko število planincev in zlasti Bistričanov, ki zelo radi zahajajo na ta njihov vrh na južni slovenski meji. Na svečanosti pred kočo na Snežniku so bile tudi delegacije sosednjih in bratskih planinskih društev, ki so izrekle svoje čestitke bistriškim planincem za ves njihov trud pri širjenju planinskega duha in skrbi za goro in kočo na vrhu Snežnika.

Bistriški planinci so se za to priložnost izredno potrudili. Ob obletnici društva so izdali tudi posebno dopisnico, na samem Snežniku pa je delovala snežniška pošta in žigosala prikupne dopisnice s posebnim, za to priložnost izdelanim žigom. Tako dopisnico (na sliki) s pozdravi vsem primorskim planincem in bralcem Primorskega dnevnika je poslal predsednik bistriškega planinskega društva Vojko Čeligoj. (L.A.)

Na trekingu pod Mont Blancom

Skupina šestih članov SPD Gorica je od 25. do 31. julija opravila drugi del krožne poti, okrog Mont Blanca, t.i. TMB. Celotna pot je dolga okrog 160 km, mogoče pa jo je opraviti v osmih do desetih dnevih. V celoti obide verigo Mont Blanca, ki je dolga kakih petdeset kilometrov. Skupina planincev je začela hojo v Chamoni-u, se iz Francije podala v Švico in po dolini Ferret ponovno v Italijo. Petdnevno pot je zaključila v Courmayeurju. Vreme je bilo zadnji teden julija naravnost čudovito, morda celo prevroče.

Izlet v Smrekovo drago in Ledeno jamo

Pogostoma si domišljamo, da našo neposredno okolico že povsem poznamo. Ob tem največkrat pretrivamo. Ta ugotovitev prav gotovo velja za Trnovsko planoto in zanimivosti, ki jih skriva. Slovensko planinsko društvo pripravlja v nedeljo, 20. t.m., avtobusni izlet za člane in prijatelje na Lokve, oz. v okolico Lokvi. Ta dan bo v tem kraju gobarski praznik, planinci pa se bodo, v spremstvu predstavnikov Turističnega društva podali na ogled ledene jame v Paradani in Smrekove drage. Gre za dve redkosti, oz. zanimivosti, ki ju ni srečati na vsakem koraku. Iz ledene jame so pred desetletji, ko še ni bilo hladilnikov, lomili led in ga vozili v Trst in druga mesta. Večni led je zaradi posebno nizkih temperatur in pretakanja zračnih plast v jami še zmeraj, le da je njegovo koriščenje postalo nezanimivo. V bližini ledene jame je Smrekova draga, naravna zanimivost. Zaradi temperaturnih razlik so tu rastline postavljene v zelo neobičajnem zaporedju. Na dnu kotline najdemo take rastline, ki jih sicer srečamo visoko v gorah, pri robovih pa rastejo vrste, ki so značilne za nižinski pas.

Smrekova draga je prava redkost v naših krajih. Tudi tu imajo pomembno vlogo zračne mase, oziroma različne temperature. Razlika v temperaturi znaša, na višini kakih sto metrov tudi okrog dvajset stopinj. Na Lokvah si bodo člani SPD ogledali razstavo gob, ki rastejo v Trnovskem gozdu in morda še katero zanimivost. Prijave za izlet še sprejemajo na sedežu društva. Izlet bo v vsakem primeru. Če ne bo dovolj prijav za avtobus, pa se bodo člani SPD odpeljali na Lokve z avtomobili.